

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Katowicach

LKA. 411.004.03.2022

**Pan
Krzysztof Woś
Prezes Państwowego Gospodarstwa Wodnego
Wody Polskie**
ul. Żelazna 59a
00-848 Warszawa

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Zmienne zgodnie z treścią uchwały nr KPK-KPO.443.56.2023
Komisji Rozstrzygającej w Najwyższej Izbie Kontroli z dnia 16 maja 2023 r.

D/22/505 – Działania podmiotów publicznych w związku z kryzysem ekologicznym na rzece Odrze

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Gliwicach ¹ , ul. Henryka Sienkiewicza 2, 44-100 Gliwice
Kierownik jednostki kontrolowanej	Mirosław Kurz, Dyrektor RZGW od 6 maja 2020 r. ²
Zakres przedmiotowy kontroli	Działania podmiotów publicznych w związku z kryzysem ekologicznym na rzece Odrze
Okres objęty kontrolą	Od lipca 2021 roku do dnia zakończenia czynności kontrolnych ³ , z wykorzystaniem dowodów sporządzonych przed tym okresem.
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ⁴ .
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Katowicach
Kontrolerzy	<ol style="list-style-type: none">1. Andrzej Pakuła - główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienia do kontroli nr LKA/229/2022 z 7 listopada 2022 r. i nr LKA/93/2023 z 17 kwietnia 2023 r.2. Aleksander Małysz - główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienia do kontroli nr LKA/238/2022 z 23 listopada 2022 r. <p>(akta kontroli tom I str.1-3 i tom III str. 547)</p>

¹ Dalej: „RZGW”.

² W okresie oddelegowania do pracy w Państwowym Gospodarstwie Wodnym Wody Polskie Regionalnym Zarządzie Gospodarki Wodnej w Warszawie od 6 grudnia 2021 r. do 19 lipca 2022 r., obowiązki Dyrektora RZGW pełnił Marcin Jarzyński.

³ Dzień zakończenia kontroli 13 marca 2023 r.

⁴ Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: „ustawa o NIK”.

II. Ocena ogólna⁵ kontrolowanej działalności

W strukturze organizacyjnej RZGW wyodrębniono wydziały, którym przypisano zadania związane z zagrożeniem zanieczyszczenia i jakości wód oraz ustalono zadania, organizację pracy oraz schematy działania służby dyżurnej, w przypadku zaistnienia zanieczyszczenia cieków wodnych. Pracownicy RZGW posiadali odpowiednie kwalifikacje zawodowe do realizacji przypisanych im zadań. Dane zgromadzone w prowadzonej w RZGW ewidencji (w rejestrze „pozwolenia wodnoprawne” w Systemie Informacji Gospodarowania Wodami) były niekompletne. Ponadto w RZGW nie monitorowano i nie weryfikowano wyników pomiarów ilości i jakości ścieków wprowadzanych do środowiska, przekazywanych przez zobowiązane do tego podmioty.

W związku z mającym miejsce w 2022 r. kryzysem ekologicznym na rzece Odrze, RZGW podejmował działania, przewidziane w obowiązującym w RZGW Regulaminie Służby Dyżurnej Centrum Operacyjnego Ochrony Przeciwpowodziowej RZGW i obowiązującym od maja 2022 r. Regulaminie Kryzysowego Punktu Kontaktowego. RZGW prowadził kontrole związane z zanieczyszczeniem Kanału Gliwickiego i terminowo przesyłał do Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej⁶ wymagane raporty, a pracownicy oraz służby liniowe RZGW na bieżąco obserwowali stan wód, przybrzeżnej roślinności i zachowania ryb i ptactwa oraz współuczestniczyli (w czasie największego nasilenia zjawiska) w akcji usuwania śniętych ryb. RZGW udostępnił również właściwym służbom na potrzeby akcji sprzęt i obiekty będące w jego administracji. Stwierdzona nieprawidłowość polegała na niewywiązaniu się z obowiązku niezwłocznego przekazania Wojewódzkiemu Centrum Zarządzania Kryzysowego w Katowicach jednej informacji o zjawisku śnięcia ryb i zanieczyszczeniu Kanału Gliwickiego, co zdaniem NIK było działaniem nierzetelnym.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowej⁷ kontrolowanej działalności

1. Przygotowanie do przeciwdziałania zagrożeniom związanym z jakością wód rzek

OBSZAR
Opis stanu
faktycznego

1.1. RZGW jako terenowa jednostka organizacyjna Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie⁸ realizował zadania, o których mowa w art. 240 ust. 3 ustawy z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne⁹ oraz ustalone w § 11 jego statutu¹⁰, w tym zadania wskazane przez Prezesa Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie¹¹). Zgodnie z § 6 ust. 2 statutu, Dyrektor RZGW koordynował w imieniu Prezesa Wód Polskich, działalność zarządów zlewni zlokalizowanych na obszarze działania RZGW, w tym Zarządu Zlewni w Gliwicach¹² (właściwego dla zlewni Górnej Odry) i Zarządu Zlewni w Opolu¹³ (właściwego dla zlewni Odry Opolskiej). Dyrektor

⁵ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁶ Dalej: „KZGW”.

⁷ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

⁸ Dalej: „PGG Wody Polskie”.

⁹ Dz. U. z 2017 r., poz. 1566 ze zm., dalej: „Prawo wodne”.

¹⁰ Nadanego rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 28 grudnia 2017 r. (Dz.U., poz. 2506), dalej: „statutem”.

¹¹ Dalej: „Prezesa Wód Polskich”.

¹² Dalej: „ZZ w Gliwicach”.

¹³ Dalej: „ZZ w Opolu”.

RZGW w ramach posiadanych kompetencji wskazywał ww. zarządom zlewni i nadzorom wodnym w tych zarządach zlewni¹⁴ zadania do wykonania.

W regulaminie organizacyjnym PGG Wody Polskie¹⁵ ustalono m.in., że w strukturze RZGW wyodrębniono pięć pionów, w tym m.in. Pion Ochrony Przed Powodzią i Suszą, Pion Usług Wodnych oraz Pion Zarządzania Środowiskiem Wodnym. Wybrane zadania ww. pionów w RZGW realizowały odpowiednio: Wydział Koordynacji Ochrony Przed Powodzią i Suszą oraz Centrum Operacyjne Ochrony Przeciwpowodziowej¹⁶ (zadania Pionu Ochrony Przed Powodzią i Suszą), Wydział Zgód Wodnoprawnych i Wydział Kontroli Gospodarowania Wodami (zadania Pionu Usług Wodnych) oraz Wydział Planowania w Gospodarowaniu Wodami i Wydział Zarządzania Środowiskiem (zadania Pionu Zarządzania Środowiskiem Wodnym). W regulaminie organizacyjnym PGG Wód Polskich ustalono również szczegółowe zadania realizowane przez te komórki organizacyjne RZGW, w tym m.in.:

- Wydział Zarządzania Środowiskiem: weryfikację wpływu istniejących urządzeń wodnych i udzielonych zgód wodnoprawnych na warunki bytowania i wędrówki gatunków zwierząt wodnych, udział w procesie aktualizacji i prowadzenia spraw związanych z analizą sprawozdań z realizacji Krajowego Programu Oczyszczania Ścieków Komunalnych oraz przygotowanie informacji o stanie środowiska w zakresie stanu wód,
- Wydział Planowania w Gospodarowaniu Wodami: identyfikację znaczących oddziaływań antropogenicznych i oceną ich wpływu na stan wód powierzchniowych i podziemnych oraz wykaz wielkości emisji i stężeń substancji priorytetowych oraz innych substancji powodujących zanieczyszczenia, dla których zostały określone środowiskowe normy jakości,
- Wydział Zgód Wodnoprawnych: prowadzenie postępowań administracyjnych w sprawach o udzielenie zgód wodnoprawnych i w sprawach, w których dyrektor RZGW pełni funkcje organu wyższego stopnia w rozumieniu przepisów Kodeksu postępowania administracyjnego w stosunku do dyrektorów zlewni,
- Wydział Kontroli Gospodarowania Wodami: przygotowanie planów i prowadzenie kontroli gospodarowania wodami oraz przygotowanie zarządzeń pokontrolnych i podejmowanie innych działań związanych z kontrolami (wniosków i pism związanych z kontrolą, w tym do organów lub podmiotów właściwych),
- COOP: gromadzenie, przetwarzania, udostępnianie i przekazywanie informacji na potrzeby Wód Polskich, centrów zarządzania kryzysowego i innych podmiotów, powiadamianie KZGW w przypadku wystąpienia sytuacji kryzysowych na terenie RZGW oraz informowanie o podjętych działaniach, współpraca z innymi jednostkami organizacyjnymi Wód Polskich w zakresie zarządzania kryzysowego.

(akta kontroli: tom I str. 22-40)

W RZGW opracowano i wprowadzono regulamin Służby Dyżurnej COOP¹⁷ oraz Regulamin Kryzysowego Punktu Kontaktowego na potrzeby zarządzania

¹⁴ W ZZ w Gliwicach nadzory wodne w Cieszynie, Gliwicach, Głubczycach, Kędzierzynie-Koźlu, Raciborzu i Rybniku, a w ZZ w Opolu nadzory wodne w Kluczborku, Krapkowicach, Opolu, Prudniku, Strzelcach Opolskich i w tarnowskich Górach.

¹⁵ Nadanego zarządzeniem Prezesa Wód Polskich nr 80/2019 z 31 grudnia 2019 r., zmienionego zarządzeniami: nr 5/2020 z 31 stycznia 2020 r., nr 20/2020 z 14 kwietnia 2020 r., nr 39/2020 z 3 czerwca 2020 r., nr 85/2020 z 17 grudnia 2020 r., nr 92/2020 z 29 grudnia 2020 r., nr 15/2021 z 5 marca 2021 r., nr 21/2021 z 22 kwietnia 2021 r., nr 39/2021 z 30 czerwca 2021 r., nr 91/2021 z 31 grudnia 2021 r. i nr 27/2022 z 6 maja 2022 r., dalej: „regulamin organizacyjny PGG Wód Polskich”.

¹⁶ Dalej: „COOP”.

¹⁷ W kwietniu 2020 r., dalej: „Regulamin SD COOP”.

kryzysowego¹⁸, w których m.in. ustalono strukturę organizacyjną, zadania, organizację pracy (w tym prowadzenia dyżurów) oraz wykaz czynności i tryb postępowania COOP i KPK. W Regulaminie SD COOP ustalono również schematy (łącznie osiem schematów) funkcjonowania i działania COOP, w tym czynności dyżurnego po otrzymaniu ostrzeżenia, informacji lub meldunku o zdarzeniach w przypadku zanieczyszczenia cieków wodnych.

(akta kontroli tom I str. 41-90)

Kierownicy wydziałów RZGW (Zarządzania Środowiskiem, Planowania w Gospodarowaniu Wodami, Zgód Wodnoprawnych i Kontroli Gospodarowania Wodami) posiadali wykształcenie wyższe o kierunkach inżynierii i ochrony środowiska, inżynierii i gospodarki wodnej lub geografii¹⁹ oraz posiadali staż pracy od 4 do 34 lat (w tym w RZGW od 4 do 15 lat). Kierownikom oraz pracownikom wydziałów RZGW odpowiedzialnym za realizację poszczególnych zadań (w tym COOP) przypisano formalnie w zakresach zadań i obowiązków służbowych zadania realizowane przez komórki organizacyjne, w których byli zatrudnieni.

(akta kontroli tom I str. 91-100)

Ewidencja zawierająca dane o czynnikach wpływających na stan wód na obszarze właściwości RZGW prowadzona była (w ramach Informatycznego systemu osłony kraju przed nadzwyczajnymi zagrożeniami²⁰) w Systemie Informacji Gospodarowania Wodami²¹. W ramach SIGW funkcjonował moduł, w ramach którego wyodrębniono grupy rejestrów dot. m.in. (1) zgód wodnoprawnych, (2) przedmiotów zgód, (3) wód powierzchniowych, (4) zanieczyszczeń, (5) stref ochronnych (ujęć wód) i (6) obszarów ochrony (zbiorników wód śródlądowych). W grupie rejestrów „zgody wodnoprawne” znajdowały się rejestry: (1) ocen wodnoprawnych, (2) pozwoleń wodnoprawnych i (3) zgłoszeń wodnoprawnych. Rejestr „pozwolenia wodnoprawne” obejmował pozwolenia wodnoprawne wydane na obszarze działalności RZGW, jednakże był on niekompletny, co opisano w sekcji *stwierdzone nieprawidłowości*. RZGW posiadał na swoich serwerach również lokalne bazy danych pozwoleń wodnoprawnych (opisane poniżej), które zawierały wszystkie zgromadzone przez RZGW, obowiązujące na obszarze jego działalności pozwolenia wodnoprawne.

W prowadzonym w RZGW rejestrze „Urządzenia wodne” znajdowały się m.in. informacje dot. lokalizacji na cieku wodnym punktów zrzutu, a dozwolone parametry zrzucanych ścieków dla tych punktów znajdowały się w rejestrze „Wprowadzanie ścieków do wód lub do ziemi”.

Wg informacji Kierownika RZI w ramach ISOK na dzień 16 grudnia 2022 r. brak było możliwości określenia liczby wydanych decyzji wodnoprawnych dla poszczególnych zlewni na obszarze działania RZGW oraz ustalenia ilości i parametrów odprowadzanych/zrucanych wód i ścieków dla poszczególnych zlewni i cieków wodnych.

RZGW równoległe z ISOK posiadał lokalne bazy danych obejmujące:

1) Dane przestrzenne (Geobaza danych przestrzennych), prowadzone dla obszarów poszczególnych zlewni, obejmujące m.in. następujące warstwy: (1) ujęcia wód podziemnych, (2) ujęcia wód powierzchniowych, (3) strefy ochronne ujęć wód (łącznie cztery warstwy), (4) zrzuty z oczyszczalni komunalnych, (5) zrzuty z pozostałych źródeł (w tym m.in. przemysłowych, komunalnych, bytowych, opadowych), (6) oczyszczalnie ścieków komunalnych, (7) urządzenia wodne (łącznie 12 warstw, w tym: punktowe, liniowe, poligonowe).

¹⁸ W maju 2022 r., dalej: „KPK”.

¹⁹ Te uzupełnione o podyplomowe studia w zakresie systemów informacji o terenie i pomiarów GPS.

²⁰ Dalej: „ISOK”.

²¹ Dalej: „SIGW”.

2) Baza „Identyfikacji Presji w Regionach Wodnych i na obszarach dorzeczy” cz. II „Opracowanie bazy danych o presji antropogenicznych” Etap I – część dotycząca poboru wód i zrzutów, która umożliwiała przeprowadzanie analiz danych z pozwoleń wodnoprawnych (umieszczonych w tej bazie) dla poszczególnych cieków, zlewni cieków, dot. m.in. wielkości dopuszczalnych zrzutów, ich parametrów. Wg ww. bazy danych (na dzień 31 marca 2021 r., tj. dzień ostatniej aktualizacji) na obszarze działalności RZGW obowiązywały 593 pozwolenia wodnoprawne na zrzut ścieków przemysłowych. Ww. ewidencja nie pozwalała na określenie ile z ww. pozwoleń dotyczyło odprowadzania wód kopalnianych. Ewidencja ta (pozwoleń na odprowadzanie ścieków przemysłowych) określała m.in. (1) organ wydający pozwolenie wodnoprawne, (2) oznaczenie decyzji (znak, data), (3) termin obowiązywania, (4) podmiot (nazwa, adres), (5) nazwa oczyszczalni, (6) określenie punktu zrzutu (lokalizacja), (7) nazwa rzeki, cieku lub zbiornika, (8) lokalizacja zrzutu na rzece, cieku lub zbiorniku, (9) region wodny, zlewnia, nadzór wodny, (10) źródło danych. Dla części pozwoleń wskazano również dopuszczalne wielkości zrzutów i parametrów odprowadzanych ścieków.

3) Skany wszystkich decyzji wydanych przez RZGW oraz zarządy zlewni i inne organy wraz ze spisami tych decyzji (w których wskazano m.in.: opis pozwolenia wodnoprawnego, użytkowników, usług wodnych, wielkości i parametrów wód).

(akta kontroli tom III str. 68-69)

W toku prowadzonej kontroli pozyskano²² od wojewodów i marszałków województw²³, starostów²⁴ i prezydentów miast²⁵ informację o liczbie przez nich wydanych obowiązujących od 1 lipca 2021 r. do 31 grudnia 2022 r., odpowiednio pozwoleń wodnoprawnych i pozwoleń zintegrowanych. W przypadku czterech organów uprawnionych przed 2018 r. do wydawania takich decyzji²⁶, spośród wskazanych przez nich 388 takich decyzji (dotyczących dorzecza Odry) 316 znajdowało się w rejestrach prowadzonych przez RZGW, a 72 (18,6% liczby pozwoleń wykazanych przez organy je wydające) nie było w nich ujętych, co opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości*.

(akta kontroli tom III str. 275-393)

1.2. Wg informacji RZGW (sporządzonej na podstawie ww. lokalnych baz danych oraz danych z ZZ w Gliwicach i ZZ w Opolu) wg stanu na 1 lipca 2022 r. na usługi wodne w dorzeczu Odry (w ramach działania RZGW) obowiązywało łącznie 7 516 pozwoleń wodnoprawnych i pozwoleń zintegrowanych (w tym: 102 na wprowadzanie ścieków przemysłowych do wód²⁷, 79 na wprowadzanie ścieków przemysłowych do ziemi²⁸, 1 256 na wprowadzanie ścieków pozostałych do wód²⁹, 2 180 na wprowadzanie ścieków pozostałych do ziemi³⁰, 452 na wprowadzanie wód do wód³¹, 1 631 na

²² W trybie art. 29 ustawy o NIK.

²³ Śląskiego i Opolskiego.

²⁴ Cieszyńskiego, Głubczyckiego, Gliwickiego, Krapkowickiego, Mikołowskiego, Myszkowskiego, Namysłowskiego, Nyskiego, Opolskiego, Prudnickiego, Pszczyńskiego, Raciborskiego, Strzeleckiego, Tamogórskiego i Lublinieckiego.

²⁵ Bytomia, Jastrzębia Zdrój, Rudy Śląskiej, Rybnika, Zabrze, Żor i Gliwic.

²⁶ Prezydenta Rybnika oraz Starostów Krapkowickiego, Nyskiego i Lublinieckiego.

²⁷ Z czego: 15 wydanych przez Dyrektora RZGW, 3 wydane przez Dyrektora ZZ w Gliwicach, 7 wydanych przez Dyrektora ZZ w Opolu i 77 przez inne organy (wydane przed 2018 r.).

²⁸ Z czego: 3 wydane przez Dyrektora RZGW, 3 wydane przez Dyrektora ZZ w Gliwicach, 21 wydanych przez Dyrektora ZZ w Opolu i 52 przez inne organy (wydane przed 2018 r.).

²⁹ Z czego: 7 wydanych przez Dyrektora RZGW, 56 wydanych przez Dyrektora ZZ w Gliwicach, 9 wydanych przez Dyrektora ZZ w Opolu i 1 184 przez inne organy (wydane przed 2018 r.).

³⁰ Z czego: 4 wydane przez Dyrektora RZGW, 43 wydanych przez Dyrektora ZZ w Gliwicach, 8 wydanych przez Dyrektora ZZ w Opolu i 2 125 przez inne organy (wydane przed 2018 r.).

³¹ Z czego: 108 wydanych przez Dyrektora RZGW, 208 wydanych przez Dyrektora ZZ w Gliwicach i 136 wydanych przez Dyrektora ZZ w Opolu.

odprowadzanie wód do urządzeń wodnych³² i 1 816 na pozostałe usługi wodne³³). Natomiast wg stanu na 31 grudnia 2022 r. obowiązywało łącznie 8 452 pozwoleń wodnoprawnych i pozwoleń zintegrowanych (w tym: 109 na wprowadzanie ścieków przemysłowych do wód³⁴, 88 na wprowadzanie ścieków przemysłowych do ziemi³⁵, 1 205 na wprowadzanie ścieków pozostałych do wód³⁶, 2 114 na wprowadzanie ścieków pozostałych do ziemi³⁷, 694 na wprowadzanie wód do wód³⁸, 2 360 na odprowadzanie wód do urządzeń wodnych³⁹ i 1 882 na pozostałe usługi wodne⁴⁰).

(akta kontroli tom III str. 70-76)

W 2022 r. (zarówno na dzień 1 lipca jak i 31 grudnia) na obszarze dorzecza Odry (w granicach działania RZGW) zarejestrowano dwie oceny wodnoprawne oraz 45 pozwoleń zintegrowanych.

(akta kontroli tom III str. 170 i 228)

W RZGW na dzień oględzin (16 grudnia 2022 r.) brak było danych dotyczących rzeczywistych wielkości zrzutów i ich parametrów raportowanych przez poszczególne podmioty. Wg wyjaśnień Kierownika RZI, informacjami w tym zakresie dysponują zarządy zlewni, które w miarę potrzeb mogą je przekazać do RZGW.

(akta kontroli tom III str. 68-69)

Zastępca Dyrektora RZGW wyjaśniła, że w pozwoleń wodnoprawnych ustala się maksymalne dopuszczalne ilości wprowadzanych ścieków, wód opadowych lub roztopowych oraz maksymalne dopuszczalne wartości stężeń wskaźników substancji zanieczyszczających. W związku z czym RZGW nie ma możliwości określenia rzeczywistych ładunków zanieczyszczeń wprowadzanych ze ściekami oraz rzeczywistych wartości stężeń substancji zanieczyszczających w nich się znajdujących. Informacje w powyższym zakresie podmioty posiadające pozwolenia wodnoprawne składają do właściwego dyrektora zarządu zlewni.

(akta kontroli tom III str. 172-173)

Dyrektorzy ZZ w Gliwicach i ZZ w Opolu poinformowali m.in., że dane dotyczące ilości i jakości ścieków wprowadzanych do środowiska przechowywane są w formie papierowej w składanych przez podmioty zobowiązane do ponoszenia opłat oświadczeniach, stanowiących podstawę do ustalenia wysokości tych opłat. Dane z tych oświadczeń – zgodnie z otrzymanymi informacjami – ewidencjonowane są przez zarządy zlewni w programie *Eden*, w zależności od rodzaju usługi wodnej: (1) w przypadku odprowadzania wód opadowych i roztopowych, parametrem wprowadzanym jest kwartalna ilość odprowadzonych wód (wg złożonego oświadczenia), (2) w przypadku ścieków do ewidencji wprowadzana jest (w danym kwartale) wartość (w kg) ilości jednej ze sprawozdawanej przez podmiot substancji wprowadzanych ze ściekami (tj. BZT₅, ChZT, zawiesiny ogólnej, sumy chlorków

³² Z czego: 542 wydanych przez Dyrektora RZGW, 236 wydanych przez Dyrektora ZZ w Gliwicach i 853 wydanych przez Dyrektora ZZ w Opolu.

³³ Z czego: 26 wydanych przez Dyrektora RZGW, 90 wydanych przez Dyrektora ZZ w Gliwicach, 120 wydanych przez Dyrektora ZZ w Opolu i 1 580 przez inne organy (wydane przed 2018 r.).

³⁴ Z czego: 21 wydanych przez Dyrektora RZGW, 7 wydanych przez Dyrektora ZZ w Gliwicach, 13 wydanych przez Dyrektora ZZ w Opolu i 68 przez inne organy (wydane przed 2018 r.).

³⁵ Z czego: 5 wydanych przez Dyrektora RZGW, 4 wydanych przez Dyrektora ZZ w Gliwicach, 29 wydanych przez Dyrektora ZZ w Opolu i 50 przez inne organy (wydane przed 2018 r.).

³⁶ Z czego: 9 wydanych przez Dyrektora RZGW, 69 wydanych przez Dyrektora ZZ w Gliwicach, 20 wydanych przez Dyrektora ZZ w Opolu i 1 107 przez inne organy (wydane przed 2018 r.).

³⁷ Z czego: 4 wydane przez Dyrektora RZGW, 63 wydanych przez Dyrektora ZZ w Gliwicach, 17 wydanych przez Dyrektora ZZ w Opolu i 2 030 przez inne organy (wydane przed 2018 r.).

³⁸ Z czego: 132 wydanych przez Dyrektora RZGW, 317 wydanych przez Dyrektora ZZ w Gliwicach i 245 wydanych przez Dyrektora ZZ w Opolu.

³⁹ Z czego: 621 wydanych przez Dyrektora RZGW, 438 wydanych przez Dyrektora ZZ w Gliwicach i 1 301 wydanych przez Dyrektora ZZ w Opolu.

⁴⁰ Z czego: 33 wydanych przez Dyrektora RZGW, 114 wydanych przez Dyrektora ZZ w Gliwicach, 172 wydanych przez Dyrektora ZZ w Opolu i 1 563 przez inne organy (wydane przed 2018 r.).

i siarczanów, fenoli lotnych i metali ciężkich⁴¹), która powoduje naliczenie opłaty najwyższej. Wg tych informacji ZZ w Gliwicach i ZZ w Opolu nie dokonywał porównania/ korelacji otrzymanyww. danych od podmiotów z dopuszczalnymi wielkościami substancji wprowadzanych do wód lub ziemi, wynikającymi z obowiązujących pozwoleń wodnoprawnych.

W informacjach dyrektorzy ww. zarządów zlewni wskazywali ponadto, że zgodnie z obowiązującymi przepisami, Wody Polskie ustalają wysokość opłat podwyższonych wyłącznie za korzystanie z usług wodnych polegających na poborze wód (podziemnych lub powierzchniowych) oraz wprowadzaniu ścieków do wód lub ziemi bez wymaganego pozwolenia wodnoprawnego. Natomiast organem właściwym do ustalania takich opłat w przypadku wprowadzania ścieków do wód lub ziemi z przekroczeniem warunków określonych w pozwoleniu wodnoprawnym albo pozwoleniu zintegrowanym jest właściwy organ Inspekcji Ochrony Środowiska.

W okresie objętym kontrolą wg informacji dyrektorów ZZ w Gliwicach i ZZ w Opolu do wód dorzecza Odry odprowadzono (wg danych sprawozdawanych przez podmioty do tego zobowiązane) łącznie 476 145,9 tys. m³ ścieków przemysłowych (w tym 435 833,7 tys. m³ na obszarze zarządzanym przez ZZ w Gliwicach⁴² i 40 312,2 tys. m³ na obszarze zarządzanym przez ZZ w Opolu⁴³) oraz 38 695,5 tys. m³ wód opadowych i roztopowych (w tym: 26 844,4 tys. m³ na obszarze zarządzanym przez ZZ w Gliwicach i 11 851,5 tys. m³ na obszarze zarządzanym przez ZZ w Opolu). Wg tych informacji w okresie objętym kontrolą w odprowadzanych ściekach przemysłowych do wód dorzecza Odry wprowadzono łącznie 904 374,6 tys. kg chlorków i siarczanów (w tym: 892 421,5 tys. kg na obszarze zarządzanym przez ZZ w Gliwicach⁴⁴ i 11 953,1 tys. kg na obszarze zarządzanym przez ZZ w Opolu⁴⁵).

(akta kontroli tom III str. 229-230, 243-244 i 397-420)

Wg informacji⁴⁶ otrzymanych od 40 podmiotów gospodarczych (spośród 50, do których skierowano zapytania) o ilości i składzie odprowadzanych (na podstawie obowiązujących je pozwoleń wodnoprawnych lub/i pozwoleń zintegrowanych) ścieków przemysłowe do rzeki Odry oraz jej dopływów na obszarze działania RZGW oraz siedmiu podmiotów⁴⁷ z branży górniczej lub pokrewnej, odprowadzających do rzeki Odry lub jej dopływów wody i ścieki z wyrobisk kopalni, osadników wód dołowych, odwodnienia zakładów górniczych lub systemów retencyjno-dozujących eksploatowanych w tych przedsiębiorstwach⁴⁸, przedsiębiorstwa te odprowadziły nie mniej niż:

- w 2021 r. łącznie 86 205,1 tys. m³ ścieków, w tym 60 923,3 tys. m³ (tj. 70,7% łącznie odprowadzonych ścieków) wód kopalnianych, w których m.in. znajdowało się co najmniej: 308 252,4 ton chlorków i siarczanów, w tym aż 94,9% (292 629,2 ton) z odprowadzanych wód kopalnianych, 948,6 ton zawiesin, z czego 70,5% (668,7 ton) z odprowadzanych wód kopalnianych,

⁴¹ W tym: arsenu, chromu, cynku, kadmu, miedzi, niklu, ołowiu, rtęci, srebra lub wanadu.

⁴² 165 754,6 tys. m³ w III kw. 2021 r., 81 582,7 tys. m³ w IV kw. 2021 r., 41 235,2 tys. m³ w I kw. 2022 r., 47 616,3 tys. m³ w II kw. 2022 r., 47 941,1 tys. m³ w III kw. 2022 r. i 51 703,9 tys. m³ w IV kw. 2022 r.

⁴³ W tym: 6 346,2 tys. m³ w III kw. 2021 r., 4 193,1 tys. m³ w IV kw. 2021 r., 1 700,9 tys. m³ w I kw. 2022 r., 8 166,0 tys. m³ w II kw. 2022 r., 12 638,6 tys. m³ w III kw. 2022 r. i 7 267,3 tys. m³ w IV kw. 2022 r.

⁴⁴ W tym: 141 258,0 tys. kg w III kw. 2021 r., 134 945,3 tys. kg w IV kw. 2021 r., 154 829,9 tys. kg w I kw. 2022 r., 151 816,8 tys. kg w II kw. 2022 r., 157 068,1 tys. kg w III kw. 2022 r. i 152 503,5 tys. kg w IV kw. 2022 r.

⁴⁵ W tym: 4 272,4 tys. kg w III kw. 2021 r., 1 150,4 tys. kg w IV kw. 2021 r., 365,6 tys. kg w I kw. 2022 r., 2 798,2 tys. kg w II kw. 2022 r., 1 603,1 tys. kg w III kw. 2022 r. i 1 763,2 tys. kg w IV kw. 2022 r.

⁴⁶ Pozyskanych w trybie art. 29 ust. 1 pkt 2 lit. f ustawy o NIK.

⁴⁷ Wszystkich takich przedsiębiorców, do których kontrolerzy zwrócili się o przekazanie takich informacji, zidentyfikowanych na podstawie prowadzonych w RZGW ewidencji posiadających stosowne pozwolenia wodnoprawne lub/i zintegrowane na taką działalność.

⁴⁸ Zwanych dalej: „wodami kopalnianymi”.

- w 2022 r. łącznie 77 403,3 tys. m³ ścieków, w tym 53 132,0 tys. m³ (68,6%) wód kopalnianych, w których m.in. znajdowało się co najmniej: 307 634,7 ton chlorków i siarczanów, w tym aż 96,3% (296 107,3 ton) z odprowadzanych wód kopalnianych, 913,1 ton zawiesin, z czego 68,1% (621,6 ton) z odprowadzanych wód kopalnianych.

Pomimo zmniejszenia się łącznej ilości odprowadzonych ścieków do wód Odry i jej dopływów w 2022 r. w porównaniu do 2021 r. o 10,2%, w tym wód kopalnianych o 12,8%, to wykazana w ww. informacjach ilość wprowadzonych chlorków i siarczanów zmniejszyła się tylko o 0,2%, przy zwiększonej ilości wprowadzanych chlorków i siarczanów w wodach kopalnianych o 3 478,1 ton (tj. o 1,2%).

(akta kontroli tom II str. 263-492)

Wg wykazanych przez RZGW, obowiązujących na obszarze jego działania⁴⁹ w dorzeczu Odry decyzji udzielających pozwoleń wodnoprawnych na odprowadzanie ścieków przemysłowych⁵⁰, w tym 23 decyzji na odprowadzanie wód dołowych do wód, dopuszczalna maksymalna ilość odprowadzanych ścieków do wód wynosiła 125 198,1 tys. m³/rok⁵¹, a wód kopalnianych 274,5 tys. m³/dobę⁵².

(akta kontroli tom III str. 270-274)

W latach 2018–2022 (do 10 listopada) Dyrektor RZGW wydał 30 pozwoleń wodnoprawnych na wprowadzenie ścieków do wód w dorzeczu Odry (w tym dziewięć pozwoleń na wprowadzenie wód kopalnianych) oraz 39 pozwoleń wodnoprawnych na odprowadzenie do wód dorzecza Odry wód opadowych lub roztopowych. Ww. pozwolenia udzielone zostały przez Dyrektora RZGW na okres):

- w przypadku pozwoleń na wprowadzanie ścieków: dwóch lat – jedno pozwolenie, czterech lat – 13 pozwoleń, 10 lat – trzynaście pozwoleń i 30 lat – trzy pozwolenia (w tym na odprowadzanie wód kopalnianych: trzy pozwolenia na okres czterech lat, pięć na okres 10 lat i jedno na okres 30 lat);
- w przypadku pozwoleń na odprowadzenie wód opadowych i roztopowych: czterech lat - trzy pozwolenia, 10 lat – pięć, 15 i 20 lat – po jednym oraz 30 lat – 29 pozwoleń.

(akta kontroli: tom II, str. 493-515)

Podstawą wydawania ww. pozwoleń wodnoprawnych (wg wyjaśnień Zastępcy Dyrektora RZGW) były składane przez wnioskodawców operaty wodnoprawne⁵³, ich uzupełnienia oraz dodatkowe wyjaśnienia i dowody składane przez strony w toku prowadzonych postępowań administracyjnych prowadzonych celem wydania tych pozwoleń.

(akta kontroli: tom III, str. 421-422)

Badanie warunków udzielenia przez RZGW pozwoleń wodnoprawnych, przeprowadzone na próbie dotyczącej 10 postępowań⁵⁴ na obszarze działalności kontrolowanej jednostki, w wyniku których udzielono pozwolenia na odprowadzenie ścieków przemysłowych w ilości nie większej niż 86 798 mln m³/rok⁵⁵, w których

⁴⁹ Na dzień 21 grudnia 2022 r.

⁵⁰ W tym: 15 pozwoleń zintegrowanych (siedem wydanych przez marszałków wojewódzkich, cztery wydanych przez wojewodów oraz cztery wydane przez starostów) oraz pozostałych wydanych na ustalony w tych decyzjach okres, wydanych przez marszałków województw (21 decyzji), Wojewodę Śląskiego (jedna decyzja), starostów i prezydentów miast (34 decyzje) oraz Wody Polskie (Dyrektora RZGW i dyrektorów zarządów zlewni w Gliwicach i w Opolu).

⁵¹ W tym największe dopuszczalne ustalono w wielkości 40 150,0 tys. m³/rok i 110,1 tys. m³/dobę, a najmniejsze na poziomie 16 m³/rok.

⁵² W tym na największe dopuszczalne dobowe ilości odprowadzanych wód kopalnianych ustalono na poziomie do 48,9 tys. m³/dobę i na poziomie do 25,9 tys. m³/dobę.

⁵³ Których wymaga art. 407 ust. 2 pkt 1 i art. 400 ust. 8 Prawa wodnego.

⁵⁴ Próba dobrana metodą celową, spośród decyzji na odprowadzanie ścieków przemysłowych (kopalnianych), w skład których wchodziły chlorki i siarczany.

⁵⁵ W wielkościach dopuszczalnych od 1,8 mln m³/rok (pozwolenie GL.RUZ.421.220.2019.AT/TS z 1 czerwca 2020 r.) do 40,15 mln m³/rok (pozwolenie GL.RUZ.421.174.2018.BS z 4 grudnia 2018 r.).

określono największe dopuszczalne stężenie chlorków na poziomie od 100 mg/l⁵⁶ do 30 000 mg/l⁵⁷ oraz największe dopuszczalne stężenie siarczanów na poziomie od 200 mg/l⁵⁸ do 1 895 mg/l⁵⁹. W badanych pozwoleniach Dyrektor RZGW określił od dwóch⁶⁰ do 11⁶¹ substancji, dla których zostało określone maksymalne stężenie w odprowadzanych ściekach oraz częstotliwość badań stężenia tych substancji (we wszystkich przypadkach jeden raz na dwa miesiące, co wynikało z obowiązujących przepisów). W sześciu badanych pozwoleniach Dyrektor RZGW wskazał również liczbę (po jednym takim punkcie) i odległości punktów badań tych stężeń przed⁶² i za zrzutem ścieków⁶³.

We wszystkich przypadkach w decyzjach nie określono rozwiązań i działań dla zapewnienia bilansowania ładunków zanieczyszczeń i nie określono wymogów podejmowania przez podmioty, którym je udzielono, działań zmierzających do odsalania wód dołowych (w przypadku pozwoleń na odprowadzanie wód kopalnianych).

Zastępca Dyrektora RZGW wyjaśniła, że brak ww. wymagań (w zakresie bilansowania ładunków zanieczyszczeń i działań zmierzających do odsalania wód dołowych) w wydawanych decyzjach wynika z braku obowiązków ich ustalania w tym zakresie w przepisach Prawa wodnego. Wskazała, że art. 409 Prawa wodnego (określający formę i zakres informacji, jakie powinien zawierać operat wodnoprawny) nie przewiduje bilansowania zanieczyszczeń kumulowanych w odbiornikach ścieków, a wymaga przedstawienia przez wnioskodawcę w operacie wodnoprawnym stanu wód odbiornika objętego pozwoleniem. Wg tych wyjaśnień w składanych do wydania pozwoleń wodnoprawnych dokumentach, wnioskodawcy określali stan wód tych odbiorników na podstawie Państwowego Monitoringu Środowiska lub na podstawie prowadzonych przez siebie analiz wód powierzchniowych powyżej i poniżej miejsca zrzutów ścieków (w których określa się m.in. rodzaje i stężenia zanieczyszczeń w odbiornikach ścieków).

(akta kontroli: tom III, str. 76-169, 267, 421-423 i 434-546)

1.3. W latach 2021–2022 (do 30 września) do RZGW wpłynęło łącznie 360 skarg i wniosków oraz cztery petycje⁶⁴, z czego 61% (222 skarg, wniosków i petycji) dotyczyły utrzymania i udrożnienia cieków (w tym rzek)⁶⁵, w szczególności usunięcia zalegających drzew, krzewów, gałęzi (głównie wiatrołomów) oraz wykorzenia traw, utrzymania rowów, skarp, usunięcia śmieci, padliny i innych zanieczyszczeń. Pozostałe skargi, wnioski i petycje dotyczyły postępowań administracyjnych, spraw własnościowych, stanu nieruchomości przylegających do cieków wodnych, w tym zalegających odpadów i śmieci oraz (razem siedem) dotyczyło zanieczyszczeń Odry⁶⁶ lub Wisły⁶⁷ oraz ich dopływów.

Badania prawidłowości rozpatrzenia ww. siedmiu wniosków dotyczących zanieczyszczeń Odry i Wisły i ich dopływów wykazały, że we wszystkich przypadkach RZGW lub właściwe zarządy zlewni podejmowały działania zmierzające do rozstrzygnięcia zgłoszonych spraw, w tym przeprowadzał kontrolę i postępowania

⁵⁶ Pozwolenie GL.RUZ.421.174.2018.BS z 4 grudnia 2018 r.

⁵⁷ Pozwolenie GL.RUZ.421.220.2019.AT/TS z 1 czerwca 2020 r.

⁵⁸ Ww. pozwolenie GL.RUZ.421.174.2018.BS z 4 grudnia 2018 r.

⁵⁹ Pozwolenie GL.RUZ.4210.109.2022.8.BS z 26 września 2022 r.

⁶⁰ Ww. pozwolenie GL.RUZ.421.174.2018.BS z 4 grudnia 2018 r.

⁶¹ W pozwoleniu GL.RUZ.4210.25m.2020.AK z 30 czerwca 2020 r.

⁶² W odległościach od 5 do 20 m.

⁶³ W odległościach od 20 do 500 m.

⁶⁴ W tym: w 2021 r. 259 skarg i wniosków oraz dwie petycje i w trzech kwartałach 2022 r. 101 skarg i wniosków oraz dwie petycje.

⁶⁵ Z czego 40 skarg i wniosków dotyczyło działalności bobrów.

⁶⁶ Trzy wnioski w 2021 r.

⁶⁷ Łącznie cztery wnioski, w tym trzy w 2021 r. i jedna z 2022 r.

wyjaśniające (w tym z udziałem PSP, Policji i właściwych gmin). We wszystkich tych postępowaniach skarżący zostali powiadomieni przez właściwe zarządy zlewni o podjętych działaniach lub o przekazaniu wniosków (po przeprowadzeniu postępowań wyjaśniających) do właściwych gmin.

(akta kontroli tom III str. 1-60)

1.4. W latach 2021–2022 (do 31 lipca) RZGW przeprowadził 71 kontroli gospodarowania wodami (w tym 43 w 2021 r. i 29 w okresie styczeń – lipiec 2022 r.), z czego 35 kontroli planowych⁶⁸ (wynikających z planów kontroli⁶⁹) i 39 doraźnych⁷⁰. Spośród ww. 71 kontroli, 51 dotyczyło gospodarowania wodami w zlewni Odry⁷¹. Spośród ww. 71 kontroli przeprowadzonych przez RZGW w latach 2021 r. – 2022 (do 31 lipca): 53 kontroli⁷² (74,6% przeprowadzonych) dotyczyło korzystania z wód, ochrony zasobów wodnych, utrzymywania wód, wykonania urządzeń wodnych i ich utrzymania, 15 kontroli⁷³ (21,1%) dotyczyło również przestrzegania przez kontrolowany podmiot warunków ustalonych w decyzjach wodnoprawnych, a jedna kontrola⁷⁴ dotyczyła przestrzegania nałożonych obowiązków i ograniczeń na obszarze szczególnie zagrożonym powodzią⁷⁵. Spośród ww. kontroli w aż 66 przypadkach (93,0% przeprowadzonych kontroli) RZGW powiadamiał podmiot o planowanym terminie ich przeprowadzenia z wyprzedzeniem wynoszącym od ośmiu do 32 dni przed datą planowanej kontroli (średnio 22 dni przed kontrolą), a wszystkie te kontrole zostały przeprowadzone w godzinach przedpołudniowych. W trzech przypadkach kontroli doraźnej z 2021 r., RZGW o planowanej kontroli nie uprzedził kontrolowanych podmiotów⁷⁶.

(akta kontroli tom II str. 1 i 61-64)

Wg wyjaśnień Kierownika Wydziału Kontroli Gospodarowania Wodami RZGW plany kontroli gospodarowania wodami na poszczególne lata opracowane były na podstawie wytycznych przesłanych do RZGW przez KZGW oraz zgłoszeń dotyczących nieprawidłowości w gospodarowaniu wodami wpływającymi do RZGW od osób fizycznych, organów administracji publicznej oraz innych organów kontroli.

(akta kontroli tom III str. 268)

Szczegółowe badania przeprowadzenia 10 kontroli (ośmiu planowych i dwóch doraźnych) podmiotów z dorzecza Odry, przeprowadzonych przez RZGW w latach 2021–2022 (do 31 lipca) wykazało, że w ośmiu przypadkach kontrolowane podmioty nie posiadały pozwolenia wodnoprawnego na odprowadzenie ścieków, wód opadowych i roztopowych do rzek lub do rowów, a w dwóch przypadkach kontrolowane podmioty nie przestrzegały warunków wydanych pozwoleń wodnoprawnych w zakresie odprowadzania wód opadowych i roztopowych do wód i ziemi. We wszystkich badanych przypadkach RZGW sporządzał protokoły oględzin z przeprowadzonych kontroli, a ich wyniki utrwalone zostały za pomocą zdjęć. W wyniku ww. kontroli RZGW wydał zalecenia pokontrolne dotyczące uregulowania

⁶⁸ W tym: 21 w 2021 r. i 14 w 2022 r. do 31 lipca.

⁶⁹ Plany kontroli zatwierdzone przez Ministra Infrastruktury: w dniu 11 lutego 2021 r. na 2021 r. i w dniu 29 grudnia 2021 r. na 2022 r.

⁷⁰ W tym: 22 w 2021 r. i 17 w 2022 r. do 31 lipca.

⁷¹ W tym: 31 kontroli w 2021 r. (12 planowych i 19 doraźnych) i 20 w 2022 r. do końca lipca (9 planowych i 11 doraźnych).

⁷² 38 kontroli w 2021 r. i 15 w 2022 r. (do 31 lipca).

⁷³ Dwie w 2021 r. i 13 w 2022 r. (do 31 lipca).

⁷⁴ Przeprowadzona w maju 2021 r.

⁷⁵ W przypadku dwóch kontroli przeprowadzonych w 2021 r., w RZGW brak było dokumentacji w związku z jej przekazaniem do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Gliwicach w związku z trwającym postępowaniem odwoławczym.

⁷⁶ Jak wyżej - w przypadku dwóch kontroli przeprowadzonych w 2021 r., w RZGW brak było dokumentacji w związku z jej przekazaniem do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Gliwicach.

stanu prawnego (uzyskanie lub zmianę pozwoleń wodnoprawnych) oraz zwrócił się (w dwóch przypadkach) do właściwych komisariatów Policji o wszczęcie postępowań o ukaranie⁷⁷, do właściwych WIOŚ (w dwóch przypadkach) o podjęcie działań (w tym sprawdzenie warunków wykonywania pozwoleń wodnoprawnych w zakresie jakości odprowadzanych nieczystości) oraz do właściwych zarządów zlewni (w siedmiu przypadkach) o: cofnięcie bez odszkodowania pozwolenia wodnoprawnego, likwidację urządzeń wodnych, sprostowanie wydanego pozwolenia wodnoprawnego oraz ustalenie opłat za odprowadzenie ścieków. Podczas przeprowadzanych ww. badanych kontroli, RZGW nie dokonywał analiz odprowadzanych do wód lub gleby ścieków.

(akta kontroli tom II str. 1-60)

1.5. W wyniku kontroli prowadzonych w okresie wystąpienia zjawiska śnięcia ryb, RZGW zidentyfikował na Kanale Gliwickim (gdzie wystąpiło to zjawisko) łącznie 49 wylotów ścieków lub wód opadowych i roztopowych, z czego 44 wyloty posiadały pozwolenia wodnoprawne. W odniesieniu do pięciu pozostałych: w trzech przypadkach RZGW podjął działania celem uregulowania przez użytkowników stanu formalno-prawnego (likwidacji lub legalizacji), w jednym przypadku RZGW ustalił, że wylot jest nieczynny/nieużytkowany i w jednym przypadku w RZGW, na dzień zakończenia czynności kontrolnych NIK w jednostce kontrolowanej trwało postępowanie celem ustalenia jego właściciela lub użytkownika. Ponadto (co opisano w pkt 2.7) RZGW przeprowadził 13 kontroli doraźnych podmiotów wprowadzających ścieki lub wody opadowe i roztopowe do Kanalu Gliwickiego.

Wg wyjaśnień Kierownika Wydziału Kontroli Gospodarowania Wodami RZGW powyższymi działaniami kontrolnymi objęto wszystkie zidentyfikowane wyloty ścieków i wód opadowych oraz roztopowych na Kanale Gliwickim.

W pkt 2.5 przedstawiono efekty przeprowadzonej do końca 2022 r. weryfikacji czynnych i nieczynnych urządzeń wodnych (punktów odprowadzania wód i ścieków) zlokalizowanych na obszarze działania RZGW.

(akta kontroli tom III, str. 61-67 i 269)

1.6. W okresie objętym kontrolą RZGW nie wydawał zakazów, o których mowa w art. 343 ust. 6 Prawa wodnego, a w wyniku przeprowadzonych w tym okresie ogółem 92 kontroli (71 gospodarowania wodami w okresie do 31 lipca 2022 r. i 21 kontroli doraźnych w okresie wystąpienia zjawiska „śniecia ryb”), w przypadku stwierdzenia nielegalnego lub nieprawidłowego wprowadzania ścieków (w tym przemysłowych) lub wód opadowych, RZGW wydawał zarządzenia pokontrolne, w których m.in. wskazywał termin powiadamiania RZGW o ich realizacji. Ponadto, w wyniku tych kontroli (co opisano w pkt 1.4 i 2.7) występował o podjęcie działań do właściwych zarządów zlewni, WIOŚ oraz Policji.

(akta kontroli tom II str. 1-262)

1.7 Do 24 lutego 2023 r. na obszarze dorzecza Odry obowiązywał Plan gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry, przyjęty przez Radę Ministrów rozporządzeniem z dnia 18 października 2016 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry⁷⁸. W dokumencie tym w ramach regionu wodnego Górnej Odry wyodrębniono 91 jednolitych części wód powierzchniowych⁷⁹,

⁷⁷ Z czego w jednym przypadku Sąd Rejonowy w Opolu wydał wyrok o ukaraniu i wymierzył karę w wysokości 500,0 zł i w jednym przypadku Komendant Miejski Policji w Gliwicach zastosował środek oddziaływania w postaci pouczenia.

⁷⁸ Dz. U., poz. 1967, który stanowił on aktualizację Planu gospodarowania wodami dla dorzecza Odry z 2011 r. (MP z 2011 r., poz. 451).

⁷⁹ Dalej: „JCWP”.

w tym: Kanał Gliwicki z Kłodnicą od Kozłówki do Dramy⁸⁰, Kanał Gliwicki⁸¹, Kłodnica do Promnej⁸² i Kłodnica od Promnej do Kozłówki⁸³. Z ww. JCWP regionu wodnego Górnej Odry wg PGW, aż 82,4% (75 JCWP) było⁸⁴ w stanie złym, z czego oceniono, że 69 JCWP nie osiągną celów środowiskowych. Z ww. czterech JCWP, trzy (Kanał Gliwicki z Kłodnicą od Kozłówki do Dramy, Kłodnica do Promnej i Kłodnica od Promnej do Kozłówki) były w złym stanie, zagrażającym nieosiągnięciu celów środowiskowych, a pozostała część Kanału Gliwickiego (JCWP RW60000117169.) była w stanie dobrym, niezagrażającym osiągnięciu celów środowiskowych.

W trakcie kontroli NIK procedowana była druga aktualizacja Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry⁸⁵, w ramach której KZGW zlecił wykonanie opracowania „*Analiza znaczących oddziaływań antropogenicznych wraz z oceną ich wpływu na stan wód oraz ryzykiem nieosiągnięcia celów środowiskowych*”. W aktualizacji tej dokonano m.in. oceny wpływu poborów i zrzutów wód i ścieków na warunki hydrologiczne poszczególnych jednolitych części wód powierzchniowych oraz oszacowanie procentowych przekroczeń norm środowiskowych dla wybranych wskaźników.

Wg wyjaśnień Zastępcy Dyrektora RZGW, w związku z istnieniem w Górnośląskim Okręgu Przemysłowym górnictwa węgla kamiennego, którego eksploatacja wiąże się z odwadnianiem i odprowadzaniem zasolonych wód podziemnych do cieków powierzchniowych, dla jednolitych części wód powierzchniowych z tego tytułu ustanowiono derogacje odraczające uzyskanie celu środowiskowego na dalszą perspektywę czasową. Derogacje te wynikały z braku możliwości technicznych oraz wysokich kosztów oczyszczenia wód kopalnianych.

(akta kontroli tom I, str. 195-196)

W okresie od 1 lipca 2021 r. do 31 grudnia 2022 r. Dyrektor RZGW przeprowadził łącznie 65 przeglądów pozwoleń wodnoprawnych (z czego 42 dotyczyły korzystania z wód w dorzeczu Odry⁸⁶) zgodnie z art. 416 ust.1 Prawa wodnego, z czego pięć tych przeglądów dotyczyło pozwoleń wodnoprawnych obowiązujących w ww. czterech JCWP będących w złym stanie, grożącym nieosiągnięciem celów środowiskowych. Z objętych ww. przeglądem 21 pozwoleń wodnoprawnych dotyczących wprowadzania ścieków do wód lub ziemi, do końca 2022 r. zakończono 7 przeglądów⁸⁷. W pięciu przypadkach Dyrektor RZGW nie stwierdził naruszenia udzielonych pozwoleń⁸⁸, a w pozostałych dwóch przypadkach stwierdzono naruszenie ustaleń pozwoleń w zakresie jakości odprowadzanych ścieków do ziemi. W wyniku tych dwóch przeglądów: w jednym przypadku właściciel pozwolenia poinformował o planowanym wyłączeniu oczyszczalni ścieków, a w drugim przypadku

⁸⁰ Kod JCWP RW6000011659.

⁸¹ Kod JCWP RW60000117169.

⁸² Kod JCWP RW60006116159.

⁸³ Kod JCWP RW6000911655.

⁸⁴ Na podstawie oceny stanu wód z lat 2010-2012 oraz danych z monitoringu, zweryfikowane danymi z monitoringu z 2013 r.

⁸⁵ Przyjęta rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 16 listopada 2022 r. w sprawie Planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry (Dz. U. z 2023 r., poz. 335), które obowiązuje od 24 lutego 2023 r.

⁸⁶ W tym: 21 dotyczących pozwoleń wprowadzania ścieków do wód lub ziemi (2 decyzje Dyrektora RZGW – wydanych przed 2018 r., 13 decyzji marszałka Województwa Śląskiego i 6 decyzji Dyrektora RZGW wydanych po 1 stycznia 2018 r.), 19 dotyczących wprowadzania do urządzeń kanalizacyjnych będących własnością innych podmiotów ścieków przemysłowych zawierających substancje szczególnie szkodliwe (wszystkie wydane przez Dyrektora RZGW) oraz po jednej dotyczących poboru wód podziemnych i wód powierzchniowych (obie decyzje Marszałka Województwa Śląskiego).

⁸⁷ W tym jeden dotyczący pozwolenia z ww. JCWP będącego w złym stanie, zagrażającym nieosiągnięciu celów środowiskowych.

⁸⁸ W tym w przypadku ww. pozwolenia z JCWP będącego w złym stanie, zagrażającym nieosiągnięciu celów środowiskowych.

RZGW przekazał informację wraz z protokołem przeglądu do WIOŚ (do dnia zakończenia kontroli RZGW nie otrzymał informacji o podjętych działaniach w tym zakresie przez WIOŚ).

W ww. okresie Dyrektor RZGW nie dokonywał przeglądów pozwoleń wodnoprawnych zgodnie z art. 416 ust. 2 Prawa wodnego.

(akta kontroli tom III, str. 71-72 i 425-430)

Ponadto wg otrzymanych informacji dyrektorzy zarządów zlewni przeprowadzili, zgodnie z art. 416 ust. 1 Prawa wodnego, w okresie od 1 lipca 2021 r. do 31 grudnia 2022 r. przegląd łącznie 171 pozwoleń wodnoprawnych (w tym ZZ w Gliwicach – 27, a ZZ w Opolu 144), z czego do końca 2022 r. zakończono 62 przeglądy. W wyniku tych przeglądów w jednym przypadku⁸⁹ wygaszono w części wydane w 2018 r. pozwolenie wodnoprawne, a w pozostałych przypadkach, w związku z niestwierdzeniem nieprawidłowości, zarządy zlewni nie podjęły działań.

W powyższym okresie, wg informacji dyrektorów tych zlewni, nie przeprowadzano przeglądu pozwoleń wodnoprawnych na podstawie art. 416 ust. 2 Prawa wodnego.

(akta kontroli tom III, str. 231-234 i 244)

1.8 W kontrolowanym okresie RZGW nie ustalał opłat podwyższonych ani kar za wprowadzanie ścieków do wód lub ziemi. Wg wyjaśnień Zastępcy Dyrektora RZGW, organ regulacyjny, jakim jest RZGW nie ma uprawnień do wymierzania kar pieniężnych w związku z wprowadzaniem ścieków do wód i ziemi. Wg tych wyjaśnień, jedynym organem uprawnionym do ustalenia opłaty podwyższonej jest właściwy Dyrektor Zarządu Zlewni bądź właściwy organ Inspekcji Ochrony Środowiska.

(akta kontroli tom III, str. 72-73)

Wg informacji uzyskanych od dyrektorów zarządów zlewni, w okresie od 1 lipca 2021 r. do 30 września 2022 r. dyrektorzy ci nałożyli:

- a) ZZ w Gliwicach ogółem 118 opłat podwyższonych w związku z wprowadzaniem ścieków do wód i ziem na łączną kwotę 37 172,50 zł (w tym najniższa naliczona opłata wynosiła 0,50 zł, a najwyższa 12 750,0 zł),
- b) ZZ w Opolu ogółem 53 opłat podwyższonych w związku z wprowadzaniem ścieków do wód i ziem na łączną kwotę 6 904,40 zł (w tym najniższa naliczona opłata wyniosła 0,25 zł, a najwyższa 1 345,0 zł).

(akta kontroli tom III, str. 237-239 i 262)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki, w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości.

1. Dane posiadane przez RZGW w SIGW (rejestr „pozwolenia wodnoprawne”) zakresie obowiązujących pozwoleń na obszarze dorzecza Odry (wg właściwości miejscowej RZGW) były niekompletne i nieaktualne. Co najmniej 72 pozwolenia wodnoprawne, obowiązujące w okresie od 1 lipca 2021 r. do 31 grudnia 2022 r., nie były ujęte w ewidencji prowadzonej przez RZGW.

Kierownik Wydziału Systemu Informacyjnego Gospodarowania Wodami RZGW odnosząc się do zagadnienia niekompletności i nieaktualności prowadzonej ewidencji obowiązujących pozwoleń wyjaśniła, że obowiązujące pozwolenia wodnoprawne wydane przed 2018 r. (rokiem powstania PGW Wody Polskie) są sukcesywnie wprowadzane do SIGW, jednakże nie potrafiła ocenić skali (liczby) takich pozwoleń wodnoprawnych niewprowadzonych do SIGW. Ponadto w swoich wyjaśnieniach

⁸⁹ Przegląd prowadzony przez ZZ w Gliwicach.

wskazała, że na dzień 16 grudnia 2022 r. brak było możliwości określenia liczby wydanych decyzji wodnoprawnych dla poszczególnych zlewni na obszarze działania RZGW oraz ustalenia ilości i parametrów odprowadzanych/zrzuconych wód i ścieków dla poszczególnych zlewni i cieków wodnych.

(akta kontroli tom III str. 68-69 i 275-393)

Zastępca Dyrektora RZGW wyjaśniła, że ujęte w SIGW obowiązujące w 2022 r. w dorzeczu Odry pozwolenia wodnoprawne i pozwolenia zintegrowane, wydane przez właściwych wojewodów, marszałków województw, starostów oraz prezydentów miast (wydane na podstawie nieobowiązującej od 1 stycznia 2018 r. ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. – Prawo wodne), zostały przekazane przez te organy do katastru wodnego w ówczesnym RZGW, a następnie zostały ujęte w SIGW. Wg tych wyjaśnień w związku z różną interpretacją zmieniających się przepisów Prawa wodnego przez organy wydające pozwolenia wodnoprawne, nie wszystkie wydane decyzje w tym zakresie zostały przekazane do ww. katastru wodnego.

(akta kontroli tom III str. 171-172)

Powyższe naruszało postanowienia art. 329 ust. 2 pkt 6, 10 i 11 Prawa wodnego w związku z art. 330 ust. 1 tej ustawy, zgodnie z którymi dane dotyczące pozwoleń wodnoprawnych i pozwoleń zintegrowanych oraz ilości i rodzaju substancji szkodliwych w nich wymienionych winny być ewidencjonowane w systemie informacyjnym gospodarowania wodami, prowadzonymi przez PGW Wody Polskie.

Zdaniem NIK, nie można przyjąć wyjaśnień Zastępcy Dyrektora RZGW, że niekompletność i nieaktualność posiadanych przez RZGW informacji o ilości i zakresie obowiązujących pozwoleń wodnoprawnych wynikała z różnej interpretacji zmieniających się przepisów Prawa wodnego przez organy wydające pozwolenia wodnoprawne.

2. RZGW nie monitorował i nie weryfikował wyników prowadzonych przez zobowiązane do tego podmioty pomiarów ilości i jakości ścieków wprowadzanych do środowiska (wód i /lub do ziemi), w zakresie określonym w pozwoleniach wodnoprawnych albo pozwoleniach zintegrowanych.

Działania takie uznać należy za nierzetelne w świetle realizowanych przez RZGW zadań związanych z zarządzaniem zasobem wodnym, ponieważ weryfikacja taka w zakresie co najmniej zgodności z wydanym pozwoleniem wodnoprawnym, pozwoliłaby na niezwłoczne podjęcie działań w przypadku zidentyfikowania przekroczeń wartości normatywnych określonych w pozwoleniu.

(akta kontroli tom III str. 68-69, 229-230, 243-244 i 397-420)

Zastępca Dyrektora RZGW wyjaśniła, że RZGW nie miała możliwości określenia rzeczywistych ładunków zanieczyszczeń wprowadzanych ze ściekami oraz rzeczywistych wartości stężeń substancji zanieczyszczających w nich się znajdujących, które to dane podmioty posiadające pozwolenia wodnoprawne składają do właściwego Dyrektora Zarządu Zlewni.

(akta kontroli tom III str. 71-72, 172-173 i 425-430)

OCENA CZĄSTKOWA

W RZGW przypisano poszczególnym wydziałom i pracownikom zadania związane z zagrożeniami dotyczącymi jakości wód oraz ustalono zadania, organizację pracy oraz schematy działania służby dyżurnej w przypadku zanieczyszczenia cieków wodnych. Ewidencja prowadzona w RZGW w zakresie obowiązujących pozwoleń (w SIGW rejestr „pozwolenia wodnoprawne” na obszarze jego działania w dorzeczu Odry była niekompletna i nieaktualna, a ponadto RZGW nie prowadził monitoringu i weryfikacji wpływu prowadzonych pomiarów w zakresie ilości i jakości wprowadzanych do środowiska ścieków.

2. Działania podjęte w sytuacji wystąpienia w 2022 r. zagrożenia związanego z jakością wód rzeki Odry

2.1. Pierwsza informacja w sprawie wystąpienia śniętych ryb na powierzchni wody w VI sekcji Kanału Gliwickiego została przekazana telefonicznie⁹⁰ do COOP RZGW w dniu 17 marca 2022 r.⁹¹ przez Kierownika Zespołu ds. obiektu hydrotechnicznego *Śluza Łabędy*⁹² z ZZ w Gliwicach⁹³. W treści *Informacji dobowej Dyrektora RZGW Gliwice nr 053/2022* z dnia 18 marca 2022 r., przekazanej przez pracownika COOP do Z-cy Dyrektora RZGW ds. Ochrony przed Powodzią i Suszą zapisano m.in.:

- według relacji Kierownika Śluzy Łabędy (cyt.): *liczba ryb jest (...) niewielka (...) woda (...) nie zawiera (...) zanieczyszczenia.*

- Kierownik Śluzy Łabędy poinformował telefonicznie COOP o (cyt.): *wizycie patrolu Policji.*

(akta kontroli: tom I str. 101-112)

Kolejną informację dotyczącą śniętych ryb w tej samej (VI) sekcji Kanału Gliwickiego COOP uzyskało telefonicznie w dniu 29 marca 2022 r.⁹⁴ od Dyżurnego Powiatowego Centrum Zarządzania Kryzysowego dla powiatu gliwickiego.

W okresie od 30 marca 2022 r. do 12 września 2022 r. COOP wielokrotnie⁹⁵ otrzymywało informacje telefoniczne lub mailowe od m.in. Dyrektora ZZ w Gliwicach oraz pracowników administrowanych obiektów hydrotechnicznych o występowaniu śniętych ryb.

(akta kontroli: tom I str. 113-377)

2.2. RZGW po otrzymaniu ww. informacji z dnia 17 marca 2022 r. oraz z 29 marca 2022 r. wykonało dokumentację fotograficzną dotyczącą śniętych ryb znajdujących się na Kanale Gliwickim w rejonie Śluzy Łabędy oraz 1 kwietnia 2022 r. przesłało mailowo⁹⁶ ww. dokumentację do Dyżurnego WIOŚ w Katowicach.

(akta kontroli: tom I str. 101-126, 392-409)

Pismem z dnia 4 kwietnia 2022 r. WIOŚ w Katowicach poinformował RZGW, że w dniu 30 marca 2022 r. inspektorzy WIOŚ (cyt.): *dokonali rozpoznania zanieczyszczenia w terenie w związku z zawiadomieniem przedstawicieli Polskiego Związku Wędkarskiego, dotyczącym zanieczyszczenia wody w Kanale Gliwickim i w rzece Kłodnicy. Na miejscu stwierdzono, że na powierzchni wody w Kanale Gliwickim, za Śluzą Łabędy unosi się oleisty film, przypominający substancje ropopochodne, W wodzie znaleziono śnięte ryby. Dokonano poboru prób wody z Kanału Gliwickiego (...) Dokonano również rozpoznania w rejonie Portu Gliwice, gdzie nie stwierdzono oleistego filmu, a także przy dopływie Kłodnicy. W wodzie znajdowały się jednak śnięte ryby. Rozpoznanie dokonano także w rejonie rzeki Kłodnicy (...) i wylotów oczyszczalni ścieków Przedsiębiorstwa Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. w Gliwicach, gdzie nie stwierdzono zanieczyszczenia wody, ani śniętych ryb.*

⁹⁰ Według zapisów *Informacji dobowej Dyrektora RZGW Gliwice nr 053/2022*, przekazanej mailowo 18 marca 2022 r. o godz. 10.01 przez pracownika Centrum Operacyjnego Ochrony Przeciwpowodziowej RZGW do Z-cy Dyrektora RZGW ds. Ochrony przed Powodzią i Suszą.

⁹¹ Ok. godziny 15.30.

⁹² Dalej: Kierownik Śluzy Łabędy.

⁹³ Tj. jednostki organizacyjnej Państwowego Gospodarstwa Wodnego Wody Polskie. Według § 6 ust. 2 Statutu Wód Polskich, dyrektorzy regionalnych zarządów gospodarki wodnej koordynują, w imieniu Prezesa Wód Polskich, działalność zarządów zlewni zlokalizowanych na obszarze działania regionalnych zarządów gospodarki wodnej.

⁹⁴ Ok. godz. 20.00.

⁹⁵ Tj. ponad dwudziestokrotnie.

⁹⁶ O godz. 10.54.

Pismem z dnia 12 kwietnia 2022 r. RZGW poinformował WIOŚ w Katowicach, że m.in.:

- 17 marca 2022 r. po raz pierwszy spostrzeżono pojedyncze śnięte ryby w VI sekcji Kanału Gliwickiego w okolicy Portu Gliwice, a na miejscu pojawili się Policjanci Komendy Miejskiej Policji w Gliwicach;
- 29 marca 2022 r. ponownie zaobserwowano śnięte ryby unoszące się na wodzie Kanału Gliwickiego, ich największe zagęszczenie skupiło się w okolicach Poru Gliwice, a na miejscu zdarzenia stawił się patrol Komendy Miejskiej Policji w Gliwicach oraz Państwowa Straż Pożarna;
- 30 marca 2022 r. Dyrektor Zarządu Zlewni w Gliwicach udał się na wizję terenową wzdłuż Kanału Gliwickiego, rzeki Kłodnicy oraz na jaz usytuowany przy ul. Portowej w Gliwicach, gdzie nie zaobserwowano śniętych ryb;
- 1 kwietnia 2022 r. miała miejsce interwencja RZGW spowodowana pojawieniem się piany na wodzie Kanału Gliwickiego na terenie Portu Gliwice; na miejsce zdarzenia przybyli poinformowani przez RZGW członkowie PZW Koła nr 13 w Gliwicach, przy czym przekazano sprawę do prowadzenia PZW w Katowicach (jako właściwemu ds. szeroko pojętego rybactwa), który siłami własnymi przy wsparciu personelu PGW Wody Polskie dokonali wyłowienia śniętych ryb wyłapanych z jednej z komór Śluzy w Łabędach. W dniu 11 kwietnia 2022 r. RZGW otrzymało informację o szacunkowej masie ryb wyłowionych z wody wynoszącej 1,2 tony;
- w dniach 5 i 7 kwietnia 2022 r. RZGW przeprowadziło operacje związane z obniżeniem (o 20-30 cm) i ponownym uzupełnieniem wody w VI sekcji Kanału Gliwickiego w celu dotlenienia wody w związku z pomorem ryb;
- dnia 7 kwietnia 2022 r. w rejonie Śluzy Łabędy dostrzeżono po raz kolejny śnięte ryby, przy czym na powierzchni wody nie stwierdzono żadnego zanieczyszczenia, a po kontakcie i porozumieniu z WIOŚ w Katowicach zdecydowano o braku przesłanek do podjęcia interwencji. W ww. piśmie RZGW zwróciło się do WIOŚ w Katowicach o przekazanie wyników przeprowadzonych badań prób wody. W odpowiedzi na informację mailową z dnia 7 kwietnia oraz pismo RZGW z dnia 12 kwietnia 2022 r., WIOŚ w Katowicach pismem z dnia 5 maja 2022 r. poinformował, że m.in.:
 - w dniu 30 marca 2022 r. otrzymał zgłoszenia o zanieczyszczeniu substancjami ropopochodnymi zbiornika Dzierżno Duże oraz Kanału Gliwickiego;
 - w dniu 1 kwietnia 2022 r. przeprowadzono działania rozpoznawcze wód w basenach portowych Porcie Gliwice, gdzie stwierdzono występowanie spienienia wody oraz obecność śniętych ryb. Pobrano próby wody z basenów portowych oraz (cyt.): *nie ustalono sprawcy zdarzenia*;
 - przeprowadzono badania prób wody pobranych z rejonu „Śluzy Łabędy” w dniach: 14 kwietnia 2022 r., 2 maja 2022 r i 4 maja 2022 r., które nie pozwalają na jednoznaczne określenie źródła pochodzenia zanieczyszczeń;
 - kontrole podmiotów zlokalizowanych w rejonie Kanału Gliwickiego w zakresie przestrzegania warunków określonych w pozwoleniach wodnoprawnych będą sukcesywnie wprowadzane w 2022 r. do działań kontrolnych WIOŚ w Katowicach.

(akta kontroli: tom I str. 410-430)

Zastępca Dyrektora ds. Usług Wodnych i Zarządzania Środowiskiem Wodnym⁹⁷ wyjaśniła, że RZGW przekazało informację telefoniczną do WIOŚ w Katowicach oraz utrzymywało kontakt telefoniczny z Państwową Strażą Pożarną będącą na miejscu zdarzenia. Należy podkreślić, że na podstawie obserwacji oraz posiadanych informacji w dniach 17 marca 2022 r. oraz 29 marca 2022 r. nie było podstaw do określenia zjawiska jako „masowe śnięcie ryb”. Pojawienie się nietypowej ilości śniętych ryb miało miejsce dopiero w dniu 1 kwietnia 2022 r. Informację przekazał kierownik Śluzy Łabędy, który zaobserwował śnięte ryby w obrębie wrót śluzy. RZGW Gliwice powiadomiło telefonicznie Polski Związek Wędkarski w Katowicach oraz Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska w Katowicach. Zebrania i utylizacji ryb podjął się Polski Związek Wędkarski w Katowicach ze wsparciem pracowników Śluzy Łabędy.

Zgłoszenie z dnia 29 marca 2022 r. dotyczyło terenu Portu Gliwice, powyżej VI sekcji Kanału Gliwickiego. Zgłoszenie to RZGW w Gliwicach otrzymało telefonicznie od dyżurnego Centrum Reagowania Powiatowego Centrum Zarządzania Kryzysowego w Gliwicach. Zgodnie z informacjami przekazanymi przez PCZK Gliwice, na miejscu zjawiała się Straż Pożarna oraz Policja.

W dniu 14 kwietnia 2022 r. Kierownik Śluzy Łabędy spostrzegł w rejonie komór śluzy kolejne śnięte ryby i przesłał do RZGW wiadomość mailową o powyższym wraz z dokumentacją fotograficzną. RZGW w Gliwicach poinformował telefonicznie Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska w Katowicach. Z inicjatywy p.o. Dyrektora RZGW w Gliwicach, zaproponowano spotkanie wielostronne przedstawicieli najważniejszych instytucji i firm mających swój udział w zaistniałej sytuacji, tj.: RZGW Gliwice (Dyrektor i Z-ca Dyrektora ZZ w Gliwicach, Centrum Operacyjne Ochrony Przeciwpowodziowej, Wydział Kontroli Gospodarowania Wodami), Polski Związek Wędkarski, WIOŚ oraz administratora Portu w Gliwicach.

(akta kontroli: tom I str. 450-462)

W odniesieniu do działań podjętych w celu określenia skali ww. zjawiska p.o. Z-ca Dyrektora ds. Usług Wodnych wyjaśniła:

Określenie skali zjawiska odbywało się na trzech etapach, tj. doraźnym, operacyjnym oraz rzeczywistym. Określenie skali zjawiska na etapie doraźnym dokonywano w oparciu o wzrokowe oszacowanie ilości śniętych ryb i przekazywano w początkowej fazie zgłoszenia telefonicznie. W kolejnym etapie, tj. operacyjnym skala zjawiska określana była przez pracowników Zarządu Zlewni po odłowieniu martwych ryb i przekazaniu szacunkowej wartości w kilogramach (raporty). Natomiast określenie rzeczywistej skali zjawiska następowało w momencie otrzymania protokołu oraz faktury za utylizację (...)

Rzeczywista masa zutilizowanych śniętych ryb w 2022 r. wyniosła 17 727 kg, w tym: RZGW Gliwice zutilizowało 5 447 kg, natomiast według informacji otrzymanych mailowo przez RZGW inne podmioty zutilizowały łącznie 12 280 kg, w tym:

- Śląskie Centrum Logistyczne zutilizowało łącznie 4 800 kg (...)
- Polski Związek Wędkarski w Opolu zutilizował łącznie 2 980 kg (...)
- Polski Związek Wędkarski w Katowicach zutilizował łącznie 4 500 kg (...)

Działania dotyczące wykonania dokumentacji fotograficznej oraz określenia skali zjawiska podejmowane były z inicjatywy RZGW. ZZ w Gliwicach i pracownicy zatrudnieni na obiektach hydrotechnicznych weryfikowali na przestrzeni całego okresu (marzec - wrzesień 2022 r.) wszelkie zgłoszenia dot. występowania

⁹⁷ Dalej: p.o. Z-ca Dyrektora ds. Usług Wodnych.

zanieczyszczeń, śniętych ryb oraz innych zdarzeń mających miejsce na terenie administrowanym przez RZGW w Gliwicach, a znajdujących się na obszarze działania ZZ w Gliwicach. Powyższe działania realizowane były poprzez: rejsy kontrolne i piesze obchody odcinków drogi wodnej Kanału Gliwickiego, rzeki Odry oraz zbiorników wodnych. ZZ w Gliwicach udostępniał również służbom teren śluz, sprzęt, łodzie robocze celem prowadzenia działań związanych z poborem prób wody, prowadzenia akcji odłowu śniętych ryb, etc., a pracownicy ZZ w Gliwicach brali udział w odłowach śniętych ryb oraz ich utylizacji. Ponadto Nadzory Wodne weryfikowały zgłoszenia dotyczące występowania zanieczyszczeń na ciekach naturalnych. Uczestniczyły również w podejmowanych działaniach przez m.in. Straż Pożarną i WIOŚ.

Mimo, że na odcinku rzeki Odry będącym w zarządzie RZGW w Gliwicach, tj. w km od 20+000 (granica polsko-czeska w Chałupkach) do 181+300 (obiekt hydrotechniczny Ujście Nysy: granica obszaru RZGW w Gliwicach i obszaru RZGW we Wrocławiu) nie odnotowano żadnych przypadków masowego śnięcia ryb, jednostka otrzymała polecenie Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej w Warszawie zintensyfikowania monitoringu, przypomnienia rybackim użytkownikom wód o obowiązku zbierania śniętych ryb, a także oddelegowania pracowników do pomocy w tej czynności, jak również informowania wszystkich właściwych merytorycznie służb. Pierwsze takie polecenia RZGW w Gliwicach otrzymywało telefonicznie 1 sierpnia 2022 r., następnie pełen monitoring działań RZGW w Gliwicach był prowadzony przez jednostkę nadrzędną – Krajowy Zarząd Gospodarki Wodnej w Warszawie, z wykorzystaniem aplikacji „teams”.

(akta kontroli: tom I str. 434-462, 627-638)

W dniu 12 sierpnia 2022 r. Dyrektor RZGW otrzymał informację mailową⁹⁸ z PGW Wody Polskie Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej, w której zwrócono się o codzienne przekazywanie⁹⁹ raportu o sytuacji na Odrze wg załączonego wzoru, zawierającego aktualne informacje o podejmowanych i planowanych działaniach oraz dotyczących rozwijającego się skażenia. W ww. informacji mailowej wskazano, że codzienny raport dobowy RZGW będzie stanowił wkład do raportu, który będzie przekazywany kierownictwu Ministerstwa Infrastruktury.

W okresie od 13 sierpnia 2022 r. do 3 października 2022 r. RZGW przesyłało do Centrum Operacyjnego Ochrony Przeciwpowodziowej Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej PGW Wody Polskie¹⁰⁰ codzienne *raporty dobowe z sytuacji na Kanale Gliwickim w Kilometrażu 0+000 – 39+400, Kanale Kędzierzyńskim 0+000 – 5+600 oraz na rzece Odrze 51 + 000 – 180+500*, sporządzone według wymaganego wzoru. Dane w ww. raportach obejmowały dokonywaną na bieżąco ocenę sytuacji środowiskowej na rzece Odrze, w tym informacje o aktualnych miejscach występowania śniętych ryb oraz zanieczyszczeń rzeki, działaniach przeprowadzonych przez RZGW i inne podmioty, tj. m.in.: WIOŚ w Katowicach, jednostki Policji oraz Państwowej Straży Pożarnej, w tym m.in. o pobieraniu próbek wody przez WIOŚ w Katowicach oraz zabezpieczaniu rękawami sorpcyjnymi przez jednostki Państwowej Straży Pożarnej odcinków Kanału Gliwickiego, na których stwierdzono zanieczyszczenia.

Według ww. raportów RZGW prowadził monitoring pod kątem zanieczyszczeń i śnięcia ryb poprzez m.in.: obserwacje poszczególnych obiektów hydrotechnicznych, awanportów, komór śluz kanału Gliwickiego, rejsy kontrolne, inspekcję

⁹⁸ Ww. informację otrzymaną z adresu: [Prezes \(KGZW\) <prezes@wody.gov.pl>](mailto:Prezes (KGZW) <prezes@wody.gov.pl>) podpisała Asystent Prezesa.

⁹⁹ Na adres mailowy Centrum Operacyjnego Ochrony Przeciwpowodziowej PGW Wody Polskie Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej.

¹⁰⁰ Dalej CO KZGW.

poszczególnych sekcji (I-VI) Kanału Gliwickiego z łodzi, obserwacje wód na stopniach wodnych, ciekach i kanałach (poziom wód, nurt, klarowność, czy unoszą się na powierzchni plamy lub przedmioty), zachowania ryb, ptactwa (ilość, występowanie, żerowanie), stanu przybrzeżnej roślinności (oznak gnicia, zniszczenia, plam, innych niepokojących sygnałów).

W dniu 3 października 2022 r. do COOP wpłynęła informacja mailowa od pracownika Wojewódzkiego Centrum Zarządzania Kryzysowego w Opolu w której stwierdzono, że (cyt.): *w związku z ustaleniami na dzisiejszej wideokonferencji w siedzibie Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji od dnia (...) 3 października 2022 r. zostaje zakończone raportowanie sytuacyjne dotyczące zanieczyszczenia Odry.*

W okresie od dnia 4 października 2022 r. do 10 października 2022 r. COOP przekazywał do CO KGZW informacje mailowe o sytuacji na rzece Odrze bez załącznika, którego wzór otrzymał 12 sierpnia 2022 r.

W dniu 11 października 2022 r. do COOP wpłynęła informacja mailowa od pracownika CO KGZW w której stwierdzono, że (cyt.): *w dniu dzisiejszym Biuro Zarządzania Kryzysowego Ministerstwa Infrastruktury podjęło decyzję o zawieszeniu odrębnego raportowania w sprawie sytuacji na rzece Odrze.*

(akta kontroli: tom I str. 463-468, 484-608)

Kierownik COOP wyjaśnił, że: *Centrum Operacyjne Ochrony Przeciwpowodziowej RZGW Gliwice w dniu 3 października 2022 r. otrzymało informację mailową (...) dotyczącą zakończenia raportowania sytuacyjnego. W związku z otrzymaną informacją od WCZK wykonałem telefon do Kierownika Centrum Operacyjnego Ochrony Przeciwpowodziowej Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej w Warszawie i uzgodniłem iż od dnia 3 października 2022 r. COOP przekazywać będzie meldunek w formie krótkiej informacji mailowej, bez wymaganego załącznika, którego wzór został przesłany mailem do centrum Operacyjnego Ochrony przeciwpowodziowej w dniu 12 sierpnia 2022 r. (...) W dniu 11 października 2022 r. COOP otrzymało (...) informację o zawieszeniu odrębnego raportowania w sprawie sytuacji na rzece Odrze. W związku z tym COOP zaprzestało raportowania dobowego.*

(akta kontroli: tom I str. 609)

2.3. RZGW przystąpił w dniu 8 kwietnia 2022 r. do odławiania śniętych ryb. Ryby były odławiane wielokrotnie do dnia 14 września 2022 r. Masa ryb odłowionych przez RZGW w 2022 r. wyniosła łącznie 5 447 kg¹⁰¹. W dniu 11 kwietnia 2022 r. p.o. Dyrektora RZGW zawarł z przedsiębiorcą prywatnym umowę dotyczącą *usuwania odpadów zwierzęcych (...) na terenie RZGW.* W związku ze zjawiskiem śniętych ryb wprowadzono również ograniczenia żeglugi na Kanale Gliwickim. Komunikatami nawigacyjnymi¹⁰² Dyrektora RZGW w dniu 19 sierpnia 2022 r.¹⁰³ zamknięto dla żeglugi I sekcję Kanału Gliwickiego (Śluza Kłodnica - Śluza Nowa Wieś). Kolejnymi komunikatami nawigacyjnymi¹⁰⁴ wydanym przez Dyrektora RZGW w okresie od 4 września 2022 r. do 23 września 2022 r. wstrzymano śluzowania przez Śluzę Rudziniec oraz Śluzę Sławięcice, zlokalizowane na Kanale Gliwickim.

Dyrektor RZGW w 2022 r. wydawał również polecenia pracy w godzinach nadliczbowych dotyczące prowadzenia monitoringu stanu wód w związku z sytuacją kryzysową, tj. zatruciem wód na rzece Odrze m.in.: Kierownikom Nadzorów Wodnych, Kierownikom obiektów hydrologicznych oraz pracownikom RZGW, w tym COOP.

(akta kontroli: tom I str. 101-369, 434-447, 610-644)

¹⁰¹ Według faktur za utylizację wstawionych przez podmiot zewnętrzny.

¹⁰² Nr 25/2022 i 26/2022.

¹⁰³ W godz. 7.00-14.00.

¹⁰⁴ Nr 31/2022 i 32/2022.

Pozostałe działania podejmowane przez RZGW w związku z możliwością rozprzestrzenienia się zjawiska śnięcia ryb, wykazane w *raportach dobowych z sytuacji na Kanale Gliwickim (...) Kanale Kędzierzyńskim (...) oraz na rzece Odrze*, przedstawiono w pkt 2.2 niniejszego wystąpienia. Według ww. raportów powyższe działania realizowano w miarę wystąpienia potrzeb, na bieżąco.

RZGW nie realizowało działań związanych z napowietrzaniem wody przez urządzenia zewnętrzne.

(akta kontroli: tom I str. 450-457, 484-606, 610-613)

W zakresie działań związanych z możliwością rozprzestrzenienia się zjawiska śnięcia ryb, p.o. Zastępca Dyrektora ds. Usług Wodnych wyjaśniła:

W związku ze zjawiskiem śniętych ryb na Kanale Gliwickim zostały wydane ustne dyspozycje Kierownikom obiektów w zakresie konieczności przeprowadzania rejsów kontrolnych i obserwacji terenu (...) wskazał również, że rejsy kontrolne oraz patrole z wykorzystaniem dronów były również realizowane przez inne służby: Straż Pożarna, WIOŚ. (...) Pomimo, że na odcinku rzeki Odry będącym w zarządzie RZGW w Gliwicach nie odnotowano żadnych przypadków masowego śnięcia ryb, to jednak prowadzono wzmożoną obserwację sytuacji na rzece (...) W przypadku stwierdzenia występowania znacznej ilości śniętych ryb na poszczególnych sekcjach Kanału Gliwickiego lub możliwości wystąpienia potencjalnego zanieczyszczenia ograniczano lub wstrzymywano śluzowanie jednostek na poszczególnych obiektach hydrotechnicznych. Po działaniach związanych z odłowieniem ryb oraz pobraniem prób wody i ich przebadaniem przez stosowne służby przywracano ruch żeglugowy na drodze wodnej (...) w związku z powyższym osiągnięto cel ograniczenia występowania śniętych ryb do skali lokalnej, czyli poszczególnych sekcji Kanału Gliwickiego (...) Odławianie śniętych ryb w pierwszej fazie ich występowania (początek kwietnia 2022 r.) realizowane było przez Śląskie Centrum Logistyczne na terenie Portu Gliwice oraz przez Polski Związek Wędkarski Katowice na VI sekcji Kanału Gliwickiego. Załoga śluzy Łabędy włączyła się w odłów śniętych ryb w drugiej połowie m-ca kwietnia. Ponadto odłów ryb w miesiącach sierpień – wrzesień był również wykonywany przez załogi śluz Rudziniec, Sławięcice we współpracy z PZW oraz PSP (...) Nie realizowano działań związanych z napowietrzaniem wody przez urządzenia zewnętrzne. Woda w Kanale Gliwickim ulega napowietrzaniu podczas śluzowania jednostek pływających, uzupełniania wody w poszczególnych sekcjach, ruchu jednostek pływających po wodach kanału. Napowietrzanie odbywa się również podczas jej przepływu przez jazy, progi na ciekach naturalnych.

(akta kontroli: tom I str. 450-457)

2.4. Według Regulaminu¹⁰⁵ Służby Dyżurnej Centrum Operacyjnego Ochrony Przeciwpowodziowej RZGW, w przypadku uzyskania informacji o zanieczyszczeniu koryta rzeki lub zbiornika, COOP powiadamia: Wojewódzkie Centrum Zarządzania Kryzysowego, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska, CO KZGW, Zarząd Zlewni i Nadzór Wodny.

W dniu 17 marca 2022 r.¹⁰⁶, tj. w dniu otrzymania pierwszej informacji telefonicznej od Kierownika Śluzy Łabędy o wystąpieniu śniętych ryb w VI sekcji Kanału Gliwickiego, dyżurny COOP RZGW przekazał telefonicznie powyższą informację do: WIOŚ w Katowicach¹⁰⁷, CO KGZW, Zarządu Zlewni w Gliwicach oraz Nadzoru Wodnego w Gliwicach. Według zapisów Informacji dobowej Dyrektora RZGW Gliwice

¹⁰⁵ Ww. regulamin z „kwietnia 2022 r.” nie zawiera daty zatwierdzenia przez p.o. Dyrektora RZGW lub daty wprowadzenia do stosowania. Według wyjaśnień p.o. Dyrektora RZGW obowiązywał od 15 kwietnia 2020 r.

¹⁰⁶ Ok. godziny 15.30.

¹⁰⁷ Według zapisów Informacji dobowej Dyrektora RZGW Gliwice nr 053/2022, przekazanej mailowo 18 marca 2022 r. o godz. 10.01 przez pracownika COOP do Z-cy Dyrektora RZGW ds. Ochrony przed Powodzią i Suszą, COOP w dniu 17 marca 2022 r. ok. godz. 15.30 przekazał informację na telefon dyżurnego WIOŚ (nr tel. 512288152), przy czym pracownicy RZGW nie odnotowali nazwiska dyżurnego WIOŚ, którego powiadomiono.

nr 053/2022, przekazanej mailowo 18 marca 2022 r. przez pracownika COOP do Z-cy Dyrektora RZGW ds. Ochrony przed Powodzią i Suszą, Dyżurny WIOŚ w Katowicach (cyt.): *po uzgodnieniu ze swoim przełożonym zdecydowali o niewszczytaniu procedur ze względu na niewielką skalę zjawiska (...) i brak przesłanek do stwierdzenia zanieczyszczenia wody.*

COOP po uzyskaniu dnia 29 marca 2022 r. następczej informacji telefonicznej dotyczącej śniętych ryb w VI sekcji Kanału Gliwickiego od Dyżurnego Powiatowego Centrum Zarządzania Kryzysowego dla powiatu gliwickiego, przekazało ww. informację telefonicznie w tym samym dniu¹⁰⁸ Dyżurnemu WIOŚ w Katowicach. Według zapisów *Informacji dobowej Dyrektora RZGW Gliwice nr 061/2022 z dnia 30 marca 2022 r. (cyt.): ww. informację po konsultacji m.in. z Dyrektorem Zarządu Zlewni w Gliwicach ustalono, że śnięte ryby znajdują się w Porcie Gliwice.*

COOP przekazywało do WIOŚ w Katowicach kolejne informacje o wystąpieniu śniętych ryb w okresie od 7 kwietnia 2022 r. do 9 września 2022 r. wielokrotnie i na bieżąco, tj. w dniu otrzymania tych informacji lub w dniu następczym.

(akta kontroli: tom I str. 101-369, 379-391, 431-433, 484-606, 645-698)

COOP nie przekazało niezwłocznie do Wojewódzkiego Centrum Zarządzania Kryzysowego¹⁰⁹ informacji z dnia 17 marca 2022 r., o wystąpieniu śniętych ryb w VI sekcji Kanału Gliwickiego, co przedstawiono w sekcji „Stwierdzone nieprawidłowości”. W pozostałych przypadkach, po otrzymaniu informacji telefonicznych lub mailowych¹¹⁰ w sprawie występowania śniętych ryb lub ich braku na terenie właściwości miejscowej RZGW, informacje te były przekazywane¹¹¹ przez COOP na bieżąco¹¹² w zależności od miejsca pojawienia się śniętych ryb oraz właściwości miejscowej do m.in.:

- WIOŚ w Opolu, wielokrotnie w okresie od 14 lipca 2022 r. do 9 września 2022 r.;
- Wojewódzkiego Centrum Zarządzania Kryzysowego Wojewody Opolskiego, wielokrotnie w okresie od 14 lipca 2022 r. do 13 września 2022 r.;
- Centrum Zarządzania Kryzysowego Starostwa Powiatowego w Kędzierzynie Koźlu, wielokrotnie w okresie od 14 lipca 2022 r. do 9 września 2022 r.;
- Centrum Zarządzania Kryzysowego Wojewody Śląskiego, wielokrotnie w okresie od 13 sierpnia 2022 r. do 13 września 2022 r.;
- Powiatowego Inspektoratu Weterynarii w Kędzierzynie-Koźlu i Powiatowego Inspektoratu Weterynarii w Gliwicach¹¹³ wielokrotnie w okresie od 29 sierpnia 2022 r. do 9 września 2022 r.;
- Centrum Zarządzania Kryzysowego w Strzelcach Opolskich; sześciokrotnie w okresie od 4 września 2022 r. do 9 września 2022 r.;
- Powiatowego Inspektoratu Weterynarii w Strzelcach Opolskich, sześciokrotnie w okresie od 4 września 2022 r. do 9 września 2022 r.;
- Okręgów Polskiego Związku Wędkarskiego¹¹⁴ w Katowicach i Opolu oraz Koła PZW w Gliwicach, które uczestniczyły w spotkaniach organizowanych przez RZGW i Zarządy Zlewni na terenach obiektów hydrotechnicznych¹¹⁵ w okresie od 14 kwietnia 2022 r. do 5 września 2022 r.

¹⁰⁸ Tj. 29 marca 2022 r. o godz. 19.47.

¹⁰⁹ Pierwszy raport dobowy (1/2022) sporządzono i przekazano do Wojewódzkiego Centrum Zarządzania Kryzysowego w dniu 13 sierpnia 2022 r. Raport ten również nie zawierał informacji o wystąpieniu śniętych ryb w VI sekcji Kanału Gliwickiego.

¹¹⁰ Od m.in. Dyrektora Zlewni w Gliwicach oraz pracowników administrowanych obiektów hydrotechnicznych.

¹¹¹ Telefonicznie lub mailowo.

¹¹² Tj. w dniu otrzymania informacji lub w dniu następczym.

¹¹³ Od dnia 29 sierpnia 2022 r.

¹¹⁴ Dalej: PZW.

¹¹⁵ Tj. Śluz: Nowa Wieś, Łąbędy i Rudziniec.

(akta kontroli: tom I str. 101-369, 379-391, 645-698)

Kierownik COOP wyjaśnił, że: *COOP powiadomiło po raz pierwszy Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Opolu oraz Wojewódzkie Centrum Zarządzania Kryzysowego Wojewody Opolskiego o wystąpieniu zjawiska śniętych ryb dopiero w dniu 14 lipca 2022 r., gdyż pierwsze zdarzenie dotyczące wystąpienia zjawiska śniętych ryb na terenie właściwości Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Opolu wystąpiło 14 lipca 2022 r. (...) pierwsze zdarzenie dotyczące wystąpienia zjawiska śniętych ryb na terenie (...) powiatu kędzierzyńsko - kozielskiego wystąpiło 14 lipca 2022 r.*

(akta kontroli: tom I str. 699-701)

COOP nie powiadomiło w 2022 r. o zanieczyszczeniu wód lub wystąpieniu zjawiska śniętych ryb Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska¹¹⁶ ani Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Katowicach¹¹⁷ a informację w ww. zakresie COOP przekazało do Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Opolu¹¹⁸ dopiero w dniu 7 września 2022 r.

(akta kontroli: tom I str. 101-369, 379-391, 645-698)

Kierownik COOP wyjaśnił m.in., że: *COOP nie powiadomiło (...) GDOŚ lub RDOŚ w Katowicach o wystąpieniu zjawiska śniętych ryb, a informację w ww. zakresie przekazano do RDOŚ w Opolu dopiero dnia 7 września 2022 r. gdyż opracowany przeze mnie schemat postępowania służby dyżurnej COOP, określony w Regulaminie Służby Dyżurnej COOP nie przewidywał powiadomienia tych podmiotów. Informację dotyczącą śniętych ryb przekazano do RDOŚ w Opolu dnia 7 września 2022 r. ze względu na prośbę Naczelnika Wydziału Ocen Oddziaływania na Środowisko, przekazaną mailowo 6 września 2022 r. Uważam, że nie było zasadne informowanie GDOŚ lub RDOŚ w Katowicach o zanieczyszczeniu Kanału Gliwickiego lub śniętych rybach. Uznałem, że ww. podmioty powinny być poinformowane przez właściwe Wojewódzkie Inspektoraty Ochrony Środowiska i Wojewódzkie Centra Zarządzania Kryzysowego, a nie RZGW, gdyż w mojej ocenie w zarządzaniu kryzysowym należy zachować kolejność przekazywania informacji na poszczególnych szczeblach: RZGW - WIOŚ – WCZK (Wojewódzkie Centrum Zarządzania Kryzysowego) – RDOŚ (jednostka RDOŚ zlokalizowana na terenie województwa) – GDOŚ. Zachowanie powyższego schematu informowania moim zdaniem pozwala na uniknięcie powielania przekazywanych informacji.*

(akta kontroli: tom I str. 699-701)

W dniu 14 kwietnia 2022 r. RZGW zorganizowało na terenie obiektu hydrotechnicznego Śluza Łabędy spotkanie, na którym byli obecni przedstawiciele m.in.: WIOŚ w Katowicach, Śląskiego Centrum Logistyki S.A.¹¹⁹, Okręgu PZW w Katowicach oraz Koła PZW w Gliwicach. Według notatki z powyższego spotkania:

- przedstawiciele WIOŚ w Katowicach poinformowali uczestników spotkania o stwierdzeniu substancji ropopochodnych w jednej z dwóch pobranych prób wody; Dyrektor Zarządu Zlewni w Gliwicach¹²⁰ poprosił o ponowne pobranie próbek wody z 5 miejsc¹²¹;
- przedstawiciele PZW: poinformowali o podjęciu badań weterynaryjnych wybranych ryb (cyt.): spomiędzy uprzednio wylowionych i stwierdzeniu w ich narządach wewnętrznych poparzeń substancją chemiczną (...) przekazali

¹¹⁶ Dalej: GDOŚ.

¹¹⁷ Dalej: RDOŚ w Katowicach.

¹¹⁸ Dalej: RDOŚ w Opolu.

¹¹⁹ Spółka Akcyjna administrująca portami śródlądowymi w Gliwicach i Kędzierzynie-Koźlu, której większościowym akcjonariuszem jest Miasto Gliwice; dalej: ŚCL SA.

¹²⁰ Dalej: Dyrektor Zlewni.

¹²¹ Tj. m.in.: *górnego i dolnego awanportu Śluzy Łabędy, okolic jazu na rzece Kłodnicy przy ulicy Portowej, wlotu Potoku Leśnego oraz okolic Portu Gliwice.*

uczestnikom spotkania deklarację oddania wybiórczych egzemplarzy wyjętych z wody śniętych ryb do badań weterynaryjnych oraz powiadomienia o wynikach w momencie ich otrzymania,

- Dyrektor Zlewni (cyt.): podsumował miejsca występowania śniętych ryb oraz skierował pytanie do przedstawiciela ŚCL SA o potencjalną możliwość przedostania się do wody gliwickiego portu substancji chemicznej. Uczestnik spotkania z ramienia ŚCL SA (...) zaprzeczył możliwości skażenia wód w Porcie Gliwice przez firmy tam administrujące oraz poinformował, że: wszelkie wycieki są zgłaszane odpowiednim służbom;
- Kierownik Śluzy Łabędy poinformował o potrzebie bieżącego usuwania zatrzymujących się na wrotach komór śniętych ryb.

Według informacji mailowej przekazanej 11 kwietnia 2022 r. przez Kierownika „Śluzy Łabędy” członkowie PZW wraz z pracownikami ww. obiektu hydrotechnicznego odłowili 1,2 tony śniętych ryb.

(akta kontroli: tom I str. 101-369, 380-381, 645-698)

Pismem z dnia 31 sierpnia 2022 r. Z-ca Śląskiego Wojewódzkiego Inspektora Ochrony Środowiska zwrócił się do RZGW o wytypowanie osób w roli ekspertów zewnętrznych do kontroli prowadzonej na podstawie art. 9 ustawy z dnia 20 lipca 1991 r. o Inspekcji Ochrony Środowiska¹²². P.o. Zastępca Dyrektora ds. Usług Wodnych pismem z dnia 5 września 2022 r. poinformowała, że do udziału w kontroli wyznaczono 3 pracowników RZGW, tj. Kierownika Wydziału Kontroli Gospodarowania Wodami i dwóch pracowników ww. wydziału.

(akta kontroli: tom I str. 702-705)

W zakresie współdziałania pomiędzy RZGW i innymi podmiotami w sprawie kryzysu ekologicznego na rzece Odrze p.o. Zastępca Dyrektora ds. Usług Wodnych wyjaśniła: *RZGW ustalił zasady współdziałania z WIOŚ w Katowicach polegające na udziale pracowników Wydziału Kontroli Gospodarowania Wodami RZGW w kontrolach prowadzonych przez WIOŚ Katowice (...) W ramach współdziałania z WIOŚ w Katowicach pracownicy Wydziału Kontroli Gospodarowania Wodami RZGW uczestniczyli w 4 kontrolach powadzonych przez WIOŚ w Katowicach (...) kontrole były prowadzone w okresie od 15 września 2022 r. do 15 grudnia 2022 r. (...)*

Jedną z przesłanek, na podstawie której typowano podmioty do kontroli przeprowadzanych przez RZGW stanowiły wyniki badań wody przesyłane do tutejszego Zarządu przez WIOŚ, które wskazywały na zły stan wody w Kanale Gliwickim. W związku z powyższym celem sprawdzenia czy odprowadzanie ścieków do Kanału Gliwickiego odbywa się zgodnie z warunkami określonymi w pozwoleniach wodnoprawnych wszczęto kontrole gospodarowania wodami. W związku z sytuacją związaną ze śnięciem ryb wykonano 21 kontroli gospodarowania wodami w okresie od 7 lipca 2022 r. do 14 października 2022 r., w tym 12 dotyczących podmiotów użytkujących wyloty bezpośrednio do Kanału Gliwickiego i 6 użytkujących wyloty do cieków stanowiących dopływy Kanału Gliwickiego oraz 3 dotyczące wylotów do rzeki Odry. (...) Wyniki badań posłużyły nam również do własnych analiz określających występowanie „prymnesium” (w tym również „złoty alg”) w stosunku do ilości występujących w wodach zanieczyszczeń (...). Na podstawie wykresów sporządzonych przez Wydział Planowania w Gospodarowaniu Wodami nie stwierdzono zależności występowania alg od wielkości zasolenia wody i jej jakości. RZGW nie zawierało (...) porozumień w zakresie współdziałania (...) RZGW uczestniczyło w posiedzeniach Wojewódzkiego Zespołu Zarządzania Kryzysowego Wojewody Opolskiego oraz Wojewody Śląskiego (...) RZGW w Gliwicach nie zgłaszało problemów związanych z (...) realizacją zadań.

¹²² Dz. U. z 2021 r. poz. 1070 ze zm.

(akta kontroli: tom I str. 450-462)

2.5. RZGW w związku z wystąpieniem zanieczyszczenia Odry nie podejmowało działań w celu bilansowania ilościowego i jakościowego wód powierzchniowych oraz zapewnienia odpowiedniej ilości i jakości wody na potrzeby ludności, przemysłu i rolnictwa. Wg wyjaśnień Zastępcy Dyrektora RZGW, PGW nie jest odpowiedzialne za dostarczanie odpowiedniej ilości i jakości wody na potrzeby ludności, przemysłu i rolnictwa, ponieważ na podstawie art. 3 ust. 1 ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzeniu ścieków¹²³ zapewnienie odpowiedniej ilości wody na potrzeby ludności jest zadaniem własnym gmin, a art. 12 ust. 1 ww. ustawy o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę wskazuje na Państwową Inspekcję Sanitarną jako na jednostkę odpowiedzialną za nadzór nad jakością wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi. W swoich wyjaśnieniach Zastępca Dyrektora RZGW wyjaśniła również, że brak jest regulacji prawnych dotyczących PGW w zakresie monitorowania przepływów wód powierzchniowych oraz kontroli pobranych wód i ochrony wód przed zanieczyszczeniami. Wskazując w swoich wyjaśnieniach, że za powyższe odpowiadają i posiadają odpowiednie oprzyrządowanie i certyfikacje: Instytut Meteorologii i Gospodarki Wodnej – Państwowy Instytut Badawczy (prowadzący systematyczne pomiary i obserwacje przy pomocy sieci stacji pomiarowych oraz sporządzający prognozy i ostrzeżenia w tym w zakresie jakości zasobów wodnych) oraz Inspekcja Ochrony Środowiska (prowadząca zgodnie z art. 334 pkt 2 i 3 oraz art. 335 ust. 5 pkt 1 prawa wodnego kontrole w zakresie pobranych wód i ochrony wód przed zanieczyszczeniami).

(akta kontroli: tom I, str. 196-197)

RZGW w związku z poleceniami wydanymi przez KZGW dot. przeglądu pozwoleń wodnoprawnych, do końca 2022 r. przeprowadził weryfikację formalno-prawną 299¹²⁴ czynnych i nieczynnych urządzeń wodnych zlokalizowanych na obszarze działania RZGW (nie licząc takich urządzeń objętych kontrolami opisanymi w pkt 2.7 niniejszego wystąpienia). W wyniku tych przeglądów RZGW zidentyfikował: 244 urządzeń wodnych (81,6% badanych) które nie posiadały lub brak było możliwości ustalenia dla nich pozwoleń wodnoprawnych lub innych decyzji na ich wykonanie, a w przypadku 13 urządzeń wodnych (4,3% badanych) brak było takich decyzji lub brak było możliwości ustalenia dla nich pozwoleń wodnoprawnych na korzystanie z wód. Na koniec 2022 r. RZGW w wyniku ww. przeglądów zidentyfikował łącznie osiem nielegalnych urządzeń wodnych¹²⁵, w związku z którymi ZZ w Opolu podjął działania celem uregulowania ich statusu.

(akta kontroli: tom III, str. 61-67)

Wg wyjaśnień Kierownika Wydziału Kontroli Gospodarowania Wodami RZGW ww. weryfikacja odbywała się na podstawie wizji w terenie, podczas których pracownicy RZGW ujawniali wyloty do cieków, a następnie odbywała się weryfikacja czy dany wylot posiada pozwolenie wodnoprawne na jego wykonanie oraz korzystanie z wód. W przypadku braku takich pozwoleń, podejmowane były czynności celem ustalenia właściciela lub użytkownika.

(akta kontroli tom III str. 268)

2.6. W okresie odławiania śniętych ryb na Kanale Gliwickim (od 17 marca 2022 r. do 12 września 2022 r.) w czynnościach tych brało udział (wg informacji Zastępcy Dyrektora RZGW) około 38 pracowników, a RZGW udostępnił na potrzeby akcji sprzęt i obiekty będące w jego administracji (m.in. łodzie, śluzy, żurawiki do wodowania). Ponadto w ww. okresie – wg tych informacji - pracownikom wszystkich obiektów

¹²³ Dz. U. z 2020 r., poz. 2028 ze zm., dalej: „ustawa o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę”.

¹²⁴ Wylotów ścieków, kanalizacji deszczowej, przelewów burzowych i innych.

¹²⁵ sześć wylotów kanalizacji deszczowej w Ligocie Zameckiej na rzece Stara Stobrawa (obszar ZZ w Opolu) oraz dwa w Straduni na rzece Walce (również obszar ZZ w Opolu).

hydrotechnicznych na Odrze wydano polecenie prowadzenia wzmożonej obserwacji zachowania ryb i ptactwa (w zakresie ich występowania i żerowania), stanu przybrzeżnej roślinności (znak gnicia lub zniszczenia) oraz w szczególności stanu wód w ciekach i kanałach. Wg wyjaśnień Zastępcy Dyrektora RZGW obwód rybacki Kanału Gliwickiego oddany jest w dzierżawę PZW, który na podstawie zawartych umów dzierżawy odpowiedzialny był za usuwanie padłych ryb. Powyższe nie wykluczyło RZGW ze współuczestnictwa w czasie największego nasilenia zjawiska (koniec sierpnia – początek września 2022 r.) wraz ze służbami wojewodów (śląskiego i opolskiego) w akcji usuwania śniętych ryb.

(akta kontroli: tom I, str. 197-198)

2.7. W okresie od 7 lipca do 14 października 2022 r. w związku z wystąpieniem zjawiska „śnięcia ryb”, RZGW przeprowadziło łącznie 21 kontroli doraźnych podmiotów w dorzeczu Odry (w tym odprowadzających ścieki oraz wody opadowe i roztopowe do Kanału Gliwickiego). Wszystkie kontrole przeprowadzono w zakresie korzystania wód, ochrony zasobów wodnych, utrzymania wód, przestrzegania warunków ustalonych w decyzjach wodnoprawnych oraz wykonania urządzeń wodnych i ich utrzymania. Spośród ww. 21 kontroli, w sześciu przypadkach RZGW pisemnie powiadomił kontrolowane jednostki o terminie ich przeprowadzenia (z wyprzedzeniem wynoszącym od ośmiu do 35 dni). W 16 spośród ww. kontroli, w RZGW dokonało analizy sprawozdań z jakości badań odprowadzanych wód i ścieków oraz protokołów z kontroli stanu urządzeń wodnych (separatorów). W ośmiu z ww. kontroli RZGW nie stwierdził nieprawidłowości, a w przypadku pozostałych 13 w trakcie kontroli stwierdzono:

- w przypadku trzech podmiotów¹²⁶ brak pozwoleń wodnoprawnych na wprowadzanie ścieków i odprowadzanie wód opadowych i roztopowych do wód,
- w przypadku czterech podmiotów¹²⁷ przekroczenie ilości odprowadzanych ścieków lub przekroczenie dopuszczalnych stężeń zanieczyszczeń w odprowadzanych ściekach,
- w przypadku pozostałych sześciu kontrolowanych podmiotów¹²⁸ – nieprawidłowości w utrzymaniu urządzeń wodnych lub rozbieżność lokalizacji tych urządzeń pomiędzy posiadanym pozwoleniem wodnoprawnym a stanem faktycznym.

(akta kontroli tom I, str. 65-263)

Wg wyjaśnień Kierownika Wydziału Kontroli Gospodarowania Wodami RZGW w związku z wystąpieniem zjawiska śnięcia ryb na obszarze właściwości RZGW wyłącznie na obszarze Kanału Gliwickiego (w VI sekcji i na wysokości śluzy Nowa Wieś) oraz Kanału Kędzierzyńskiego, podejmowane przez RZGW działania kontrolne skupiły się na weryfikacji wylotów odprowadzających ścieki oraz wody opadowe i roztopowe do ww. kanałów oraz na Kanale Potok Leśny uchodzącym do VI sekcji kanału Gliwickiego. W momencie wszczęcia tych kontroli nie było przesłanek zaistnienia tego zjawiska, w związku z czym kontrolą objęto wszystkie podmioty posiadające wyloty ścieków lub wód opadowych na tych odcinkach.

(akta kontroli tom III str. 268)

W wyniku stwierdzenia ww. nieprawidłowości Dyrektor RZGW wydał 10 zarządzeń pokontrolnych, w których zobowiązał kontrolowane podmioty do: uregulowania stanu formalno-prawnego dotyczącego korzystania z usług wodnych (w tym wprowadzania

¹²⁶ W tym dwóch na obszarze ZZ w Gliwicach i jednego na obszarze ZZ w Opolu.

¹²⁷ W tym trzech na obszarze ZZ w Gliwicach i jednego na obszarze ZZ w Opolu.

¹²⁸ W tym po trzech na obszarze ZZ w Gliwicach i na obszarze ZZ w Opolu..

ścieków i wód opadowych i roztopowych do wód)¹²⁹, doprowadzenie urządzeń wodnych do stanu zgodnego z otrzymanym pozwoleniem¹³⁰ oraz przeprowadzenia przeglądów eksploatacyjnych użytkowanych urządzeń. W zarządzeniach tych Dyrektor RZGW wskazał również terminy pisemnego powiadomienia RZGW o realizacji wydanych zarządzeń pokontrolnych. W przypadku czterech kontroli, RZGW przesłało protokoły z kontroli wraz z wynikami badań: (1) WIOŚ i Prokuraturze Okręgowej we Wrocławiu (po kontroli przeprowadzonej 23 sierpnia 2022 r.) w związku z przekroczeniem w maju 2022 r. dopuszczalnej ilości w ściekach chlorków i węglowodorów ropopochodnych, (2) Marszałkowi Województwa Opolskiego (po kontroli z 29 września 2022 r. w związku z przekroczeniem dobowej ilości odprowadzanych ścieków) oraz (3 i 4) Zarządowi Zlewni Gliwice w związku ze stwierdzonymi w wyniku kontroli rozbieżnościami lokalizacji wylotów urządzeń wodnych (w przypadku kontroli z 11 sierpnia 2022 r.) lub przekroczenia ilości odprowadzanych ścieków (w przypadku kontroli z 13 października 2022 r.).

(akta kontroli: tom II, str. 65-262)

2.8. W ww. trzech przypadkach ustalenia w wyniku przeprowadzonych kontroli korzystania z wód bez wymaganych pozwoleń wodnoprawnych, w wyniku wydanych przez Dyrektora RZGW zarządzeń pokontrolnych:

- Dyrektor ZZ w Gliwicach¹³¹ cofnął bez odszkodowania dwa pozwolenia wodnoprawne¹³² na wprowadzanie wód opadowych i roztopowych, a Miasto Gliwice w dniu 14 kwietnia 2023 r. złożyło do ZZ w Gliwicach wnioski o wydanie pozwolenia wodnoprawnego na pobór wód powierzchniowych ze zbiornika wodnego,
- po kontroli podmiotu w Kędzierzynie Koźlu, w dniu 29 grudnia 2022 r. podmiot ten poinformował RZGW, że w dniu 30 grudnia 2022 r. wystąpił o wydanie pozwolenia wodnoprawnego na odprowadzenie wód opadowych i roztopowych siedmioma wylotami (w tym dwoma do Kanału Gliwickiego, dwoma do rzeki Kłodnicy i trzema do cieku Młynówki),
- po kontroli w Gliwicach, kontrolowany podmiot złożył wniosek o pozwolenie wodnoprawne na odprowadzanie wód opadowych i roztopowych czterema wylotami (wszystkie do Kanału Gliwickiego).

(akta kontroli: tom II, str. 65-262 i tom III, str. 198-227)

2.9. Wg wyjaśnień Zastępcy Dyrektora RZGW identyfikacja barier i ograniczeń w sprawnym i skutecznym reagowaniu na zagrożenia wynikające z zanieczyszczenia rzek, będzie możliwe po opublikowaniu raportu ostatecznego, wyjaśniającego szczegółowo przyczyny zaistniałej sytuacji. Powyższe wynika z ograniczenia obszarowego i ilościowego wystąpienia zjawiska śnięcia ryb na terenie administrowanym przez RZGW (jedynie incydentalnie w czterech sekcjach Kanału Gliwickiego). Wg tych wyjaśnień ocena skutków zdarzenia na rzece Odrze (pozwalająca na zaplanowanie i zrealizowanie nowych procedur oraz zmian w obowiązujących przepisach) wymaga szerokiej analizy z zakresu wielu dziedzin i winna odbywać się we współpracy szeregu instytucji oraz środowisk naukowych.

(akta kontroli: tom I, str. 198-199)

2.10. Jak wyjaśniła Zastępca Dyrektora RZGW, celem zapobieżenia wystąpienia podobnych zjawisk w przyszłości, RZGW: (1) przeprowadzi weryfikację i identyfikację wylotów oraz zgodności z prawem korzystania z wód¹³³, (2) wzmoże kontrolę wylotów

¹²⁹ W tym dwóch na obszarze ZZ w Gliwicach i jednego na obszarze ZZ w Opolu.

¹³⁰ W tym trzech na obszarze ZZ w Gliwicach i czterech na obszarze ZZ w Opolu.

¹³¹ W dniach 17 i 19 kwietnia 2023 r.

¹³² Wydane dla Miasta Gliwice przez Starostę Tarnogórskiego w dniu 29 listopada 2013 r.

¹³³ Zgodnie z poleceniem Prezesa Wód Polskich z 30 lipca 2021 r. (znak KUM.452.4.2021).

za pomocą których odprowadzane są ścieki lub wody opadowe i roztopowe do cieków (wg wyjaśnień Zastępcy Dyrektora RZGW w planie kontroli na 2023 r. 50% propozycji dotyczy takich kontroli), (3) przeprowadzi kontrole w zakresie odprowadzania wód z odwadniania zakładów górniczych, ścieków z przelewów burzowych oraz oczyszczonych ścieków z oczyszczalni ścieków, (4) wystąpi do marszałków województw (opolskiego i śląskiego) o przeprowadzenie przeglądów wydanych przez nich pozwoleń zintegrowanych oraz (5) przystąpi do przeprowadzenia wzmożonych kontroli przestrzegania pozwoleń wodnoprawnych.

(akta kontroli tom I, str. 199)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki, w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość.

1. COOP nie przekazało niezwłocznie do Wojewódzkiego Centrum Zarządzania Kryzysowego¹³⁴ informacji z dnia 17 marca 2022 r., o wystąpieniu śniętych ryb w VI sekcji Kanału Gliwickiego¹³⁵.

Powyższe było niezgodne z załącznikiem nr 9 do Regulaminu Służby Dyżurnej Centrum Operacyjnego Ochrony Przeciwpowodziowej RZGW, według którego w przypadku uzyskania informacji o zanieczyszczeniu koryta rzeki lub zbiornika, COOP powiadamia m.in. *Wojewódzkie Centrum Zarządzania Kryzysowego oraz Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska*.

(akta kontroli: tom I str. 41-62, 484-485, 564, 704)

Kierownik COOP w swoich wyjaśnieniach potwierdził, że Regulamin Służby Dyżurnej COOP był i powinien być stosowany do zanieczyszczenia Kanału Gliwickiego w 2022 r. oraz przekazywania informacji w sprawie śniętych ryb. W swoich wyjaśnieniach wskazał, również, że: *Uznałem, że skoro Wojewódzki Inspektor Ochrony Środowiska wykonuje w imieniu Wojewody zadania Inspekcji Ochrony Środowiska, przekazanie informacji o zanieczyszczeniach do inspektoratu WIOŚ stanowi poinformowanie służb podległych Wojewodzie i nie jest konieczne dodatkowe informowanie Wojewódzkiego Centrum Zarządzania Kryzysowego (...) Wojewoda Śląski od dnia 13 sierpnia 2022 r. stał się adresatem codziennych raportów dobowych*.

(akta kontroli: tom I str. 699-701)

NIK wskazuje, że przywołane w wyjaśnieniu okoliczności nie mogą usprawiedliwiać zaniechania niezwłocznego powiadomienia WCZK, gdyż Regulamin Służby Dyżurnej COOP przewidywał powiadomienie przez dyżurną służbę operacyjną COOP obu ww. jednostek, tj. Wojewódzkiego Centrum Zarządzania Kryzysowego i Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska.

OCENA CZĄSTKOWA

RZGW w związku z wystąpieniem w 2022 r. zagrożenia związanego z jakością wód rzeki Odry, podejmował działania, które były zgodne z Regulamin Służby Dyżurnej COOP oraz obowiązującym od maja 2022 r. Regulaminem Kryzysowego Punktu Kontaktowego. RZGW prowadziło kontrole związane z *zanieczyszczeniami Kanału Gliwickiego* oraz terminowo przysyłało do CO KGZW wymagane raporty, a pracownicy oraz służby liniowe RZGW na bieżąco obserwowali stan wód, przybrzeżnej roślinności i zachowania ryb i ptactwa oraz uczestniczyli (w czasie największego nasilenia zjawiska) w akcji usuwania śniętych ryb. RZGW udostępnił również właściwym służbom na potrzeby akcji sprzęt i obiekty będące w jego administracji. Stwierdzona nieprawidłowość polegała na nieprzekazaniu

¹³⁴ Funkcjonującego w strukturach Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego w Katowicach.

¹³⁵ Pierwszy raport dobowy (1/2022) sporządzono i przekazano do Wojewódzkiego Centrum Zarządzania Kryzysowego w dniu 13 sierpnia 2022 r. Raport ten również nie zawierał informacji o wystąpieniu śniętych ryb w VI sekcji Kanału Gliwickiego.

Wojewódzkiemu Centrum Zarządzania Kryzysowego jednej informacji o zjawisku śnięcia ryb i zanieczyszczeniu Kanału Gliwickiego niezwłocznie po jej otrzymaniu.

IV. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następującą uwagę i wnioski:

- Uwaga NIK zwraca uwagę na wymóg niezwłocznego przekazywania Wojewódzkiemu Centrum Zarządzania Kryzysowego informacji związanych z zanieczyszczeniem wód na obszarze województwa śląskiego.
- Wnioski
1. Prowadzenie kompletnej i aktualnej ewidencji w SIGW w zakresie rzeczywistej ilości i składu ścieków wprowadzanych do wód lub do ziemi.
 2. Uzupelnienie danych w SIGW w zakresie obowiązujących na obszarze działalności RZGW pozwoleń wodnoprawnych i pozwoleń zintegrowanych.
 3. Monitorowanie i weryfikowanie przedkładanych przez podmioty do tego zobowiązane wyników prowadzonych przez nie pomiarów ilości i jakości ścieków wprowadzanych do środowiska (wód lub do ziemi).

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK, kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Dyrektora Delegatury NIK w Katowicach. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykonania wniosku

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK, należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwagi i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Katowice, dnia 28 kwietnia 2023 r.

Kontroler
Andrzej Pakuła
Gł. specjalista kontroli państwowej

/-/

Zmian w wystąpieniu pokontrolnym
dokonał:

Piotr Miklis
Dyrektor Delegatury NIK
w Katowicach